TRST, sobota
7. septembra 1957
Leto XIII. - Št. 213 (3748)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Nezadovoljstvo petrolejskega trusta «sedmih sester»

Gronchijevo potovanje v Iran hudo razgibalo politične vode

Del italijanskega tiska skuša odrekati potovanju vso politično vsebino - Komentar lista «Le Monde» - Predsednik republike je včeraj sprejel maroškega zunanjega ministra

(Od našega dopisnika)

RIM, 6. — Predsednik republike Gronchi in zunanji minister Pella odpotujeta jutri ob 8. uri z letalom v Teheran, kamor bosta prispela ob 16. uri, oziroma ob 18.30 po perzijskem času. V Teheranu pripravljajo predsedniku slovesen in razkošen sprejem. Listi poudarjajo, da je že sedaj vsa perzijska prestolnica v zastavah ter da bo jutri vse osvetljeno. Na sporedu so tudi umetni ognji in razne druge prireditve, ki bodo imele videz «Tisoč in ene noči». Novinarska agencija ANSA tudi na široko opisuje način predsednikovega potovanja in ve celo povedati, kaj bo na letalu zajtrkoval in kosil. Seznam jedi je vsekakor bogat, saj ne manjka raznih sokov, rib, pečenega purana, špargeljnov, tort, sadja izbranih vin, šampanjca in likerjev. Vse to dolgo opisovanje pa vzbuja vtis, da skušajo poudariti samo ceremonialni del potovanja in mu pripisati čim manjšo politično važnost, kar se je dogajalo tudi pri prejšnjih Gronchijevih potovanjih v inozemstvo. To kaže, da se pač ne morejo sprijazniti z relativno Gronchijevo naprednostjo.

Zanimivo je, da na primer turinska «Stampa», ki hoče veljati za objektivni list, poudarja, da je predsednikovo potovanje popolnoma posvečeno samo manifestacijam prijateljstva ter da ne vsebuje važnih političnih razgovorov. Gronchi se bo poklonil na grobu ustanovitelja dinastije Pahlevi, predstavili mu bodo akreditirane poslanike in v nedeljo mu bosta priredila šah in cesarica svečan sprejem. V ponedeljek ga bosta sprejela predsednika obeh zbornic; v torek si bo skupaj s šahom ogledal vojaške vaje in mu bodo dali promocijo «ad honorem» na teheranski univerzi. V sredo bo Gronchi obiskal starinsko in sveto mesto Ispahan. Zvečer priredi Gronchi sprejem, v četrtek pa se vrne v Italijo.

Gronchijevo potovanje je močno razgibalo politične vode, bodisi v Italiji bodisi v zahodnih državah. Vsa stvar predvsem diši po petroleju, ker svetovni trust anglomeriških petrolejskih družb, imenovanih «sedem sester», ne more preboleti dejstva, da je italijanska ustanova ENI sklenila s Perzijo ugodno pogodbo za iskanje in izkoriščanje petrolejskih vrelcev na treh področjih. Italija je namreč ustanovila z Iranom mešano družbo, v katero bosta prispevali vsaka pol kapitala. Perzija pa bo uživala tri četrtine dobičkov. Italijani bodo dali za tri koncesije šest milijonov dolarjev, ki jih bodo porabili za iskanje vrelcev. Ameriške petrolejske monopoliste pa je to razburilo in ponujajo kar 40 milijonov dolarjev. Napeli so tudi vse sile, da bi Perzija odpovedala sporazum z italijansko petrolejsko družbo. Ameriški list «New York Times» pa je celo grozil, da ameriške petrolejske družbe ne bodo več dobavljale italijanskim rafinerijam, ki že tako poslujejo samo s 60 odstotki svojih proizvodnjih kapacitet, potrebnih surovin. Gre torej za sramotno izsiljevanje in nedopusten pritisk. Kljub temu pa se najdejo v Italiji krogi, ki se jim zdi najbolj pametno, da bi bilo treba Američanom čimveč popuščati.

Že iz tega je jasno, da ima Gronchijev obisk precejšnji pomen, pa naj ga nekateri italijanski listi še tako podcenjujejo. Pri tem je zanimivo, da potuje v Iran tudi predsednik ustanove ENI Mattei, čeprav formalno ločeno. Vprašanje petroleja zadobiva torej močno političen značaj. Razen tega pa so znana Gronchijeva načela glede italijanske zunanje politike. Spomnimo se le na njegove besede: «Osvoboditi se moremo določenih kompleksov, ki so nas doslej zavirali, zlasti pa strahu, da bi komu ne bili pogodu.» Po sredi namreč ni le vprašanje petroleja, marveč tudi odnosa Italije do arabskih držav in do politike na Srednjem vzhodu sploh. Nedvomno zagovarja Gronchi tudi glede tega bolj neodvisno italijansko zunanjo politiko. To nam potrjujejo na primer tudi komentarji tujega tiska.

Tako na primer piše francoski «Le Monde», da je zbudilo Gronchijevo potovanje v Italiji vnete polemike ter da mu tudi vse vlade pazljivo sledijo. Istočasno potovanje predsednika ENI Matteia pa poudarja važnost italijanskih interesov glede petroleja v Iranu. Italija bi namreč lahko po nekaj letih postala s pomočjo sodelovanja s Perzijo neodvisna pri dobavah petroleja. List nato poudarja Gronchijeve zahteve po bolj aktivni italijanski zunanji politiki ter pravi, da mu pripisujejo celo namen, da bi potoval v novembru v Sirijo. Res pa je, da se o tem potovanju sedaj več ne govori. Stvari so se po mnenju lista zapletle tudi zato, ker bi hotela Italija skleniti sredozemski sporazum in ker je poveljnik sil NATO sklenil, da ne bo uporabil italijanske mornarice na velikih vajah v vzhodnem Sredozemlju. Zato ni čudno, da v Londonu, Parizu in Washingtonu z izredno pozornostjo spremljajo Gronchijevo potovanje — zaključuje «Le Monde».

Zanimivo je tudi, da je predsednik republike danes sprejel maroškega zunanjega ministra Balafreja ter da se je razgovora udeležil tudi Pella. Ta razgovor je vzbudil precej zanimanja in razni komentatorji pravijo, da bo skušal predsednik republike dvigniti ugled Italije pri arabskih državah. Pri tem je zanimivo, da je agencija katoliške levice ki je pod vplivom ljudi, ki imajo tesne zveze s Kvirinalom, odločno obsodila izsiljevalni članek «New York Timesa», ki ga smatra za ameriško vmešavanje v italijanske notranje zadeve. Agencija pravi, da ima Italija pravico voditi lastno gospodarsko politiko ter da sta konkurenca med petrolejskimi družbami in atlantizem popolnoma ločeni stvari.

Predsednik vlade Zoli je danes obiskal razna področja v Apuliji in Lucaniji, jutri pa bo otvoril velesejem v Bariju. Zoli je obiskal predvsem razna bonificirana področja, kjer so v zadnjih letih dali kmetom zemljo in hiše. Na sestanku s krajevnimi demokristjanskimi voditelji v Bariju pa je bil tudi Zoli poln obljub glede Juga. Dejal je, da bo treba poskrbeti za industrializacijo in za strokovne šole za usposabljanje delavcev. Hkrati pa je pozival južnjake, naj bodo potrpežljivi, ker se ne da vse napraviti čez noč.

Danes je bil v Rimu sestanek, na katerem so obravnavali vprašanje jedrske energije. Sestanka so se med drugimi udeležili tudi ministri Bo, Carli, Gava in Medici. Razpravljali so o nakupu štirih ameriških reaktorjev ter o potrebnih kreditih. Končno so proučili italijansko zakonodajo o jedrski energiji in sklenili, da je treba čimprej sprejeti zakon o jedrskem raziskovanju ter ratificirati sporazum med Italijo in ZDA o sodelovanju na tem področju.

A. P.

—«»—

Spletke v ZDA proti uveljavljanju plemenske integracije

LITTLE ROCK, 6. — Guverner Arkansasa Orval Faubus je poslal danes predsedniku Eisenhowerju poslanico, v kateri pravi, da bo spoštoval federalno zvezno ustavo ter da je prepovedal plemensko integracijo v solah v Little Rocku samo zato, «da je ohranil javni red».

Zvezni sodnik pa je za jutri ob 10. uri sklical obravnavo, na kateri bodo proučili prošnjo solskega sveta iz Little Rocka za odložitev uveljavljanja plemenske integracije za nedoločen čas.

Položaj v Little Rocku se je pomiril. Danes je bilo pred šolo samo 150 ljudi. Iz sole so zapodili 4 dijake, ki niso bili iz Little Rocka in ki so imeli pri sebi velik nož. Niso pa obtožili nobenega.

Današnji «Osservatore Romano» je objavil članek, v katerem obsoja plemensko preganjanje v ZDA in pravi, da je rasizem sramota.

—«»—

Trade Unioni zahtevajo prenehanje jedrskih poizkusov

BLACKPOOL, 6 — Na kongresu Trade Unionov so danes soglasno izglasovali resolucijo, v kateri zahtevajo takojšnje prenehanje proizvodnje in poskusov z jedrskimi izstrelki. V resoluciji poudarjajo, da pomeni nadaljevanje proizvodnje in preskušanja atomskih in vodikovih bomb hudo grožnjo za mir. Resolucija poziva glavni svet kongresa, naj opozori angleško vlado na te zahteve ter jo pozove, naj na pobudo za sklenitev sporazuma za prepoved vsega jedrskega orožja.

Na kongresu so sprejeli tudi resolucijo, v kateri potrjujejo svojo podporo OZN in zahtevajo, naj sprejmejo vanjo tudi Kitajsko, da bo lahko skupno z drugimi državami pomagala ustvarjati pogoje za svetovni mir. Kongres je zaključil svoje delo z izvolitvijo glavnega tajnika sindikata pomorščakov Toma Yatesa za predsednika prihodnjega kongresa Trade Unionov.

—«»—

BEOGRAD, 6. — Od 12. do 18. septembra bo prispel na obisk v Split odred baltiškega brodovja pod poveljstvom sovjetskega viceadmirala Kotova.

Nov vdor francoskih čet iz Alžira v Tunizijo

Ubita sta bila dva tunizijska pastirja

TUNIS, 6 — Iz tunizijskih krogov se je izvedelo, da so bili nocoj ubiti trije Tunizijci ko so francoske čete vdrle iz Alžira v Tunizijo ter začele vojaške operacije na področju Aina Drahana. Francosko poslaništvo v Tunisu je izjavilo, da je pričelo glede tega incidenta preiskavo. To je že drugi incident, odkar so dali francoskim četam v Alžiru ukaz, naj zasledujejo, če je potrebno, alžirske borce tudi na tunizijsko ozemlje. V Tunisu pravijo, da so Francozi pričeli operacije v središču alžirskih beguncev, ki je za en kilometer znotraj tunizijskih meja. Pri tem so obtožili nekatere Tunizijce, da skrivajo alžirske borce.

Tunizijsko uradno poročilo, ki je bilo izdano kasneje, pa pravi, da ni bilo nobenih borb med Alžirci in Francozi ter da je šlo izključno za napad na tunizijsko prebivalstvo. Francozi so streljali na tunizijsko ozemlje, pri čemer so ubili dva pastirja ter ranili več drugih oseb.

V Alžiru je prišlo do novih spopadov med pripadniki narodnoosvobodilne vojske in francoskimi četami. Pri tem so bile na obeh straneh močne izgube. Alžirska vojska je zlasti močno napadla kraj Ain Fares. Hude borbe so tudi na gorovju Atlas.

Po vesteh iz Pariza so odnosi med vlado in kmetovalci še vedno napeti. 26 županov je dalo ostavko v protest proti vladni agrarni politiki. Kmete hujskajo zlasti poujadisti. Ni izključeno, da pride do sodelovanja med njimi in zmernimi. Zaskrbljenost je včeraj vzbudila tudi stavka 8000 ladjedelniških delavcev v kraju Saint Nazaire.

Po drugi strani pa se širijo glasovi, da je francoska vlada nekoliko popustila kmetom ter da bo pristala na nakup večjih količin žita po najvišji ceni, ki jo dopušča finančno ministrstvo. Hkrati pa naj bi zvišali tudi ceno mleku. Vse to naj bi stalo vlado okrog 50 milijard frankov.

—«»—

Aneurin Bevan v Varšavi in Moskvi

LONDON, 6 — Blagajnik laburistične stranke Aneurin Bevan je odpotoval davi z letalom iz Londona v Varšavo in Moskvo. Bevan ostane na Poljskem šest dni, nato pa pojde v Sovjetsko zvezo, kjer se namerava sestati na Krimu s sovjetskimi voditelji.

Iz Varšave javljajo, da je Bevin že prispel tjakaj in da bo gost poljskega instituta za mednarodne odnose.

Selwyn Lloyd o razorožitvi in drugih važnih vprašanjih

Včeraj je S. Lloyda sprejel maršal Tito - Nocoj verjetno uradno poročilo o razgovorih - «Borba» o gonji proti Siriji - Uradno potrjen Gomulkov obisk za 10. sept.

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 6. — Britanski zunanji minister Selwyn Lloyd je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da je zelo zadovoljen s prisrčnim ozračjem in realnostjo, v katerih se vodijo jugoslovansko-britanski razgovori o raznih mednarodnih vprašanjih ter o odnosih med Jugoslavijo in Veliko Britanijo. Ugotovil je, da v jugoslovansko-britanskih odnosih ni nobenih pomembnih spornih vprašanj. «Mi seveda ne gledamo na enak način na številna važna svetovna vprašanja. Najbolje je, da to iskreno priznamo,» je poudaril Lloyd in dodal, da meni, da je najbolje o teh razlikah iskreno razpravljati in obvestiti javnost druge države.

Glede razorožitve je Lloyd poudaril, da je Velika Britanija «bolj kot katera koli druga država zainteresirana, da se zmanjšajo bremena oboroževanja», in je izrekel mnenje, da so zadnji predlogi zahodnih držav v razorožitvenem pododboru realistični, da odgovarjajo sedanji politični možnosti in da so prva poštena faza za delen sporazum o razorožitvi. «Če bodo sprejeti, bodo prispevali k dokončnemu popuščanju napetosti v svetu in prinesli olajšanje vsem državam, katerih želja je mir in varnost v svetu.»

Zatem je Lloyd objasnil britansko kolonialno politiko in poudaril, da je «Velika Britanija ponosna na svoje kolonialne pridobitve». Odgovoril je zatem na razna vprašanja in dejal, da je zadovoljen z jugoslovansko-britanskimi razgovori ter da se razlike v pogledih med britansko in jugoslovansko vlado ne občutijo v medsebojnih odnosih.

Na vprašanje, ali je med razgovori opazil razliko v pogledih na glavna mednarodna vprašanja med jugoslovansko in sovjetsko vlado, je Lloyd med drugim izjavil: «Lahko rečem, da sem se v razgovorih prepričal, da se jugoslovanska zunanja politika ni spremenila in da jugoslovanska vlada v vsakem primeru sprejema lastne sklepe. Jugoslavija je v preteklosti vodila neodvisno politiko in jo vodi tudi sedaj in upam, da bo tako tudi v bodoče. Ne menim, da je jugoslovanska politika identična s politiko katere koli druge vlade.»

V nadaljnjem razgovoru s časnikarji je na vprašanje, kaj misli o aktivni koeksistenci med državami z različnimi sistemi, omenil, da jugoslovansko-britanski odnosi lahko služijo za primer miroljubne koeksistence.

V zvezi z nedavnimi jugoslovansko-sovjetskimi razgovori v Romuniji je Selwyn Lloyd izjavil: «Mi vemo, da so se jugoslovanski in sovjetski državniki sporazumeli, da je potrebno rešiti osnovna mednarodna vprašanja. Mi prav tako soglašamo z jugoslovansko vlado, katera so glavna mednarodna vprašanja, ki jih je potrebno rešiti. Toda zato je potrebno povečati zaupanje med Zahodom in Vzhodom.»

Lloyd je odklonil odgovor na vprašanje, ali so razlike v pogledih med britansko in jugoslovansko vlado na položaj na Srednjem vzhodu. Pripomnil pa je, da je vlada Velike Britanije, prav tako kakor jugoslovanska vlada, zaskrbljena zaradi položaja na Srednjem vzhodu in da je rešitev tega vprašanja potrebno iskati v odnosih med arabskimi državami in Izraelom. Po njegovem mnenju sedanja aktivnost Sovjetske zveze ne zmanjšuje napetosti na tem področju.

Lloyd je mnenja, da je bil v razorožitvenem pododboru dosežen napredek, da je bilo načelno doseženo soglasje o nekaterih vprašanjih, kakor n. pr. o omejitvi jedrskih poizkusov, o sistemu nadzorstva, o številu vojaštva, o sistemu letalske inšpekcije, o nadzorstvenih postajah ter o omejitvi običajne oborožitve. Izrekel je upanje, da bo Sovjetska zveza sprejela predlog Velike Britanije o sestavi skupine strokovnjakov petih velesil, ki bi sporazumno določili podrobnosti in izvedli sporazum.

Po tiskovni konferenci je britanski zunanji minister obiskal ljudski odbor Beograda. Dopoldne je Selwyna Lloyda sprejel Edvard Kardelj in se z njim dolgo razgovarjal.

Po razgovorih je Selwyna Lloyda in člane njegovega spremstva sprejel predsednik republike maršal Tito in jih je nato pridržal na kosilu.

Britansko-jugoslovanski razgovori se bodo nadaljevali jutri zjutraj. Pričakujejo, da bo po jutrišnjih razgovorih med Popovićem in Lloydom objavljeno uradno poročilo.

Jugoslovanski politični krogi kažejo zaskrbljenost zaradi gonje, ki jo nekateri zahodni krogi in tisk vodijo proti Siriji, kar dokazuje, da se sedanja kampanja pritiska in grožnj vodi s spodbujanjem protisirskega razpoloženja v nekaterih arabskih državah.

Nocojšnja «Borba» ugotavlja, da se je gonja proti Siriji začela, ker se je Sirija izrekla proti blokovski politiki in za «pozitivno nevtralnost», ki je dejansko samo varianta aktivne koeksistence. Veliko skrb povzroča dejstvo, da se je gonja povečala v času, ko se je položaj na Srednjem vzhodu začel popravljati. S to gonjo želijo ustvariti ozračje negotovosti, diskreditirati Sirijo in jo ločiti od njenih sosedov. «Ni izključeno, ugotavlja «Borba», da nekateri krogi hočejo na ta način ustvariti ugodne pogoje za uresničenje svojih koncepcij in doktrin, ki so v precejšnji meri povzročile sedanjo napetost na Srednjem vzhodu». «Borba» poudarja, da vodi Sirija neodvisno in konstruktivno zunanjo politiko. Jugoslovanska javnost z veliko simpatijo spremlja napore prijateljske Sirije, da ohrani in utrdi svojo svobodo in neodvisnost.

Nocoj je bila v Beogradu uradno potrjena vest, ki smo jo pred dnevi objavili, da bo 10. septembra na vabilo CK ZKJ in vlade FLRJ prispela na uraden obisk v Jugoslavijo delegacija poljske združene delavske stranke in poljske vlade. Sporočilo agencije Tanjug, ki javlja, «da se pričakuje, da bo delegacija prispela v Beograd 10. septembra», je najbolje zanikanje vesti, ki so se pojavile v delu tujega tiska, med drugim tudi v delu italijanskega tiska, da je obisk delegacije odložen za en teden in da bo poljska delegacija najprej obiskala Ljubljano in Zagreb in šele potem Beograd.

Poljsko delegacijo bosta vodila prvi tajnik CK poljske delavske stranke Vladislav Gomulka ter član politbiroja CK in predsednik ministrskega sveta Josef Cyrankiewicz. V delegaciji bodo tudi član politbiroja CK in zunanji minister Adam Rapacki, član politbiroja in minister za kmetijstvo Edvard Ochab in poljski veleposlanik v Beogradu Grocholsky.

Nocojšnja «Politika» izraža zadovoljstvo, ker bodo Jugoslavijo obiskali ugledni zastopniki «prijateljske poljske države, ki je kot naša država živela in preživela mnoge težke trenutke v svoji zgodovini; države, ki se je kot naša vedno hrabro borila za svobodo in narodno neodvisnost. Ponosni smo, ker prihajajo na obisk Gomulka in ostali poljski državniki, ki vodijo današnjo Poljsko. V njih gledamo ne samo voditelje poljske države in partije, temveč tudi ljudi, ki so s svojo dosledno borbo omogočili prelom v življenju in razvoju sodobne Poljske».

B. BOZIC

—«»—

Kitajska solidarna s sirskim ljudstvom

PEKING, 6 — Agencija «Nova Kitajska» sporoča, da je ministrski predsednik Cuenlaj izjavil, da kitajsko ljudstvo podpira sirsko ljudstvo, ki je sedaj na čelu protikolonialistične borbe.

Cuenlaj je govoril sirskim delegatom z nedavnega mladinskega festivala v Moskvi, ki so se skupno z delegati drugih 25 držav udeležili danes sprejema v Pekingu.

Londonska konferenca se je razšla in poslala poročilo skupščini OZN

Delegati vztrajajo vsak na svojem stališču - Zorin se zavzema za razširitev pododbora - Izjava vlade ČSR o oborožitvi Zahodne Nemčije

Nov poziv nemških profesorjev proti oboroževanju

LONDON, 6. — Londonska konferenca o razorožitvi je zašla danes v slepo ulico, ne da bi se delegati sporazumeli o dnevu, kdaj naj se pogajanja nadaljujejo. Zahodni delegati so zahtevali, naj se razgovori nadaljujejo 1. oktobra ali pa najpozneje ob koncu splošne razprave v glavni skupščini OZN. Zorin pa je vztrajal, naj se morebitna pogajanja v pododboru nadaljujejo šele po koncu zasedanja glavne skupščine OZN in naj se medtem zadeva obravnava v glavni skupščini. Seja je trajala dve uri in pol, ne da bi dosegli kak sporazum.

Danes popoldne so člani pododbora odobrili besedilo svojega skupnega poročila glavni skupščini OZN. Poročilo bo objavljeno 11. septembra v New Yorku.

Po odobritvi poročila pododbora, kateremu so priloženi nekateri dokumenti, posebno pa zahodni predlogi od 29. avgusta in sovjetska izjava od 27. avgusta, so predstavniki petih delegacij podali vsak svojo izjavo. Francoski delegat Moch je poudaril, da se bo njegova delegacija še dalje trudila, da se uresniči razorožitev. Kanadski delegat Richtie je izjavil, da je prepričan, da bodo majhne in velike države OZN mnenja, da so zahodni predlogi v veliki meri pošteni. Ameriški delegat Stassen je poudaril, da je med še obstoječimi nasprotji zelo važna ovira sovjetsko nasprotovanje ustavitvi proizvodnje jedrskega materiala v vojaške namene. Izrekel je upanje, da bo sovjetska vlada spremenila svoje stališče v zvezi s tem.

Sovjetski delegat Zorin pa je izjavil, da je njegova vlada za ustavitev proizvodnje jedrskega orožja, mnenja pa je, da je treba to vprašanje obravnavati skupno z vprašanjem prepovedi in uničenja jedrskega orožja. Zasedanje pododbora je pokazalo, da ta ni sposoben rešiti naloge, ki mu jo je poverila glavna skupščina OZN. Poudaril je, da so za neuspeh odgovorne zahodne države.

Britanski delegat Noble je dejal, da se zahodne države ne bojijo predložiti svoje predloge v ocenitev svetovnemu javnemu mnenju, ter je obžaloval, da je sovjetska delegacija zavrnila predlog, naj bi o točkah, ki bi se dale lahko rešiti, razpravljala skupina strokovnjakov.

Nocoj je imel sovjetski delegat Zorin tiskovno konferenco, na kateri je obtožil zahodne države, da nimajo nobenega namena «iti po poti razorožitve». Dejal je, da zahodne delegacije ne želijo sporazuma o prenehanju jedrskih poizkusov in se upirajo sporazumu o zmanjšanju števila vojaštva, zmanjšanja klasične oborožitve in vojaških proračunov, o prepovedi uporabe jedrskega orožja ter postopni likvidaciji oporišč na tujih ozemljih. «Vse to dokazuje, je dejal Zorin, da se hočejo zahodne države pogajati v razorožitvenem pododboru, samo da bi dale vtis, da se trudijo, da bi ublažile strah svetovnega javnega mnenja.» «Dejstvo, da so štiri od petih članic razorožitvenega pododbora članice NATO, ne lajša dela,» je pripomnil Zorin in poudaril, da bi morale pri diskusiji sodelovati vse države, ki so v bistvu zainteresirane, da pride do razorožitve, ter da se bo SZ trudila, da se zadeva premakne z mrtve točke in se ustavi oboroževalna tekma.

Na vprašanje časnikarjev ni hotel Zorin povedati, katere države bi morale po njegovem mnenju biti članice razorožitvenega pododbora. Dejal je samo, da bi morali biti zastopani še drugi kontinenti, zlasti Azija, Afrika in Južna Amerika. Izjavil je tudi, da je v nekem trenutku imel vtis, da je bil dosežen sporazum o zmanjšanju oboroženih sil, toda ta sporazum so ovirali politični pogoji, ki so jih postavile zahodne države. «Značilno je, dejal, da so bili ti pogoji postavljeni izrecno po razgovorih kancleria Adenauerja s predsednikom Eisenhowerjem.»

Zorin je nato sporočil, da bo odpotoval v nedeljo v Moskvo, ne ve pa še, ali bo odšel v New York na zasedanje glavne skupščine OZN.

Moch bo odpotoval v Pariz jutri. Stassen pa v nedeljo v New York.

Moskovski radio pa je danes ponovno poudarjal, da je treba vprašanje razorožitve vpisati na dnevni red zasedanja glavne skupščine OZN.

Komentator je poudarjal, da je razorožitveni pododbor postal za zahodne države «podružnica NATO». Pred razgovori v pododboru so bila redna posvetovanja med zahodnimi predstavniki in svetom NATO, je dodal komentator; vprašanje razorožitve se torej vedno bolj prepušča skrbi te militaristične skupine atlantskega napadalnega bloka.»

Československa vlada pa je danes objavila izjavo, v kateri zopet opozarja na nevarnost ponovne oborožitve Zatomskih oporišč na zahodnonemškem ozemlju in opreme zahodnonemške vojske z atomskim orožjem.

Izjava omenja slepo ulico, v katero so zašla pogajanja v Londonu, in poudarja, da je sedanji položaj v Zahodni Nemčiji «velika nevarnost za evropske narode, ki so v preteklosti že trpeli zaradi nemškega napadalnega imperializma».

Vzhodnonemški zunanji minister Bolz pa je v razgovoru z dopisnikom agencije ADN obtožil ameriško in zahodnonemško vlado, da sta glavna krivca za neuspeh londonskih razgovorov.

Glasilo sovjetske vojske «Krasnaja zvezda» piše, da države članice NATO, zlasti pa Zahodna Nemčija, delajo pospešene priprave za vojno proti Sovjetski zvezi v Baltiškem morju.

Skupina 101 profesorja raznih univerz in višjih šol v Nemčiji pa je izdala nov poziv Združenim narodom in vladam vsega sveta, v katerem obsoja nadaljevanje politike oboroževanja z jedrskim in klasičnim orožjem ter zahteva ustavitev jedrskih eksplozij.

Poziv omenja izjavo 18 nemških atomskih znanstvenikov, poziv 2000 ameriških znanstvenikov, svarila dr. Alberta Schweitzerja in papeža ter poudarja, da ne bo mogoče predvidevati mirne prihodnosti, če se ne bo oboroževalna tekma končala.

Kakor poroča moskovski radio, je sovjetski fizik prof. Bogoljubov izjavil danes na zborovanju znanstvenikov v Kremlju, da znanstveniki SZ in drugih držav pripravljajo nov razvoj uspelega poizkusa s sovjetsko medcelinsko raketo. Bogoljubov pa je predlagal, naj se skliče mednarodna konferenca znanstvenikov, zato da bi sodelovali, da se atomska energija uporablja samo v miroljubne namene. O tem so govorili tudi drugi znanstveniki in eden od njih je dejal, da je ideja o pripravi «čiste» vodikove bombe mit.

V Torontu v Kanadi pa je sovjetski znanstvenik Belovsov, načelnik oddelka ego-dinamike v fizičnem zavodu sporočil, da je večina sovjetskih znanstvenikov nedavno pozvala svojo vlado, naj ustavi jedrske poizkuse. Zadevno pismo je bilo objavljeno v sovjetskih časopisih in podpisalo ga je na stotine znanstvenikov. Ko so ga vprašali, kakšna je bila reakcija sovjetske vlade na pismo, je odgovoril: «Naša vlada je dala enak odgovor, kakršnega je dala večkrat prej, t. j. da v celoti nasprotuje tem poizkusom.» Zatem je Belovsov dejal, da so tudi v SZ enako kakor v ZDA znanstveniki, ki so mnenja, da jedrski poizkusi niso nevarni. Gre pa za manjšino. «Nevarnost poizkusov, je pripomnil, bo postala bolj očitna, ko bomo dokončali več opazovanj o njih rezultatih.»

Gaetano Salvemini umrl

RIM, 6. — Danes okrog 11. ure je pri Sorrentu umrl slavni zgodovinar antifašist Gaetano Salvemini, ki se je rodil 10. septembra 1873 v Molfetti. Študiral je v Toskani ter poučeval v Palermu, Messini, Pisi, Florenci in na harvardski univerzi v ZDA. Nad 60 let življenja je posvetil poučevanju in pisanju knjig, v katerih je obravnaval zgodovino, gospodarstvo, notranjo in zunanjo politiko ter socialna in kulturna vprašanja. Lani mu je akademija «Dei Lincei» podelila mednarodno nagrado za zgodovino.

V prvih publikacijah je obravnaval fiorentinsko zgodovino; nato je napisal knjige o Mazziniju, o francoski revoluciji in o jadranskem vprašanju. Leta 1925 je dokončal važno «Zgodovino italijanske zunanje politike od 1871 do 1915». Leta 1927 je objavil knjigo «Fašistična diktatura v Italiji», leta 1930 knjigo «Fašistični teror», leta 1935 pa knjigo «Pod sekiro fašizma». Po zadnji vojni je objavil knjige o južnem vprašanju, o koncu rimskega imperija v Zahodni Evropi in druge. Mnogo je sodeloval tudi v listih in revijah. Leta 1919 je bil izvoljen za poslanca in je ostal ave leti v parlamentu, kjer je takoj obsodil fašizem. Leta 1925 so ga aretirali, ker je v Firenci objavil podtalni list «Non mollare». Kasneje se je izselil in je poučeval italijansko kulturo na harvardski univerzi. Ko se je leta 1954 vrnil v Italijo, se je umaknil v Sorrento, kjer je nadaljeval svojo zgodovinarsko in književno dejavnost.

Nove ameriške grožnje Siriji s pošiljanjem orožja njenim nasprotnikom

Eisenhower se danes vrne v Washington na posvetovanje z Dullesom in Hendersonom - Dulles bo danes sprejel tudi francoskega zunanjega ministra

WASHINGTON, 6. — V Washingtonu so danes tudi uradno sporočili, da ZDA «pospešujejo» pošiljanje orožja Jordaniji in nekaterim državam Srednjega vzhoda, «zaradi sovjetskih dobav orožja Siriji». Predstavnik državnega departmaja je izjavil, da že pošiljajo «obrambno orožje», ni pa znano, ali je že dospelo na cilj. Jordanija bo dobila v ponedeljek z letali prvo pošiljko protitankovskega orožja in drugo «obrambno orožje».

Predstavnik ni povedal, katerim drugim državam pošiljajo orožje. Znano pa je, da sta med njimi Saudova Arabija in Irak.

Na razna vprašanja je predstavnik odgovoril ,da so začeli ta program izvajati pred nekaj dnevi «na zahtevo držav Srednjega vzhoda.»

Medtem pa Bela hiša javlja, da bo predsednik Eisenhower prispel jutri zjutraj v Washington, kjer bo ostal en dan ter se bo razgovarjal z Dullesom in Hendersonom in drugimi člani vlade o položaju na Srednjem vzhodu.

Po mnenju diplomatskih opazovalcev namerava ameriška vlada pospešiti izvajanje Eisenhowerjeve doktrine ter v glavni skupščini OZN izkoriščati izraelsko stališče v prid svoji politiki.

Prevladuje pa mnenje, da namerava ameriška vlada počakati še nekaj dni, da vidi, kakšno stališče bodo posamezne delegacije zavzele v glavni skupščini OZN, ko bodo govorili o Srednjem vzhodu. Poleg tega pa se bo Dulles jutri razgovarjal o Srednjem vzhodu s francoskim zunanjim ministrom Pineaujem. Čeprav bosta predvsem govorila o Alžiru, vendar bo del njunih razgovorov posvečen tudi položaju na Srednjem vzhodu.

Sirski tisk piše danes, da se proti Siriji kujejo nove zarote, ter opozarja sirsko vlado in ljudstvo na te spletke.

Sirski tisk z zadovoljstvom sprejema včerajšnje izjave Naserjevega svetovalca Sabrija in pripominja, da Sirija ni sama, ker je tudi maršal Žukov nedavno izjavil, da lahko računa na Sovjetsko zvezo v primeru ogrožanja njene varnosti in neodvisnosti.

Socialistični tednik «Albaas» pa pravi, da se nova ameriška zarota proti Siriji pripravlja sporazumno z Izraelom in izdajalskimi arabskimi vladami. List dodaja, da je sirska vlada sklenila o tem obvestiti ne samo sirsko ljudstvo, pač pa tudi svetovno javno mnenje ter predložiti zadevo Varnostnemu svetu OZN.

Namestnik iraškega zunanjega ministra je pred odhodom v New York, kjer bo vodil iraško delegacijo v OZN, izjavil, da se bo iraška delegacija držala sklepov Arabske lige, kar se tiče vprašanj, o katerih bodo govorili pred glavno skupščino. Dodal je, da bo Irak sodeloval z vsemi arabskimi delegacijami, posebno pa z egiptovsko. Izjavil je tudi, da je Irak naklonjen obravnavanju alžirskega vprašanja v OZN, uprl pa se bo sprejemu palestinskega vprašanja na dnevni red.

Danes popoldne pa so v Varnostnem svetu razpravljali o jordanskem protestu proti Izraelu in o izraelskem protestu proti Jordaniji.

Jordanski delegat je obrazložil stališče jordanske vlade, popoldne pa je govoril izraelski delegat. Filipinski delegat je predlagal naj opozorijo načelnika glavnega štaba komisije za premirje v Palestini, naj pripravi poročilo v 15 dneh. Predlog je bil sprejet in seja je bila odložena na nedoločen dan.

(Od nasega posebnega dopisnika)

Topel sprejem filma «Bele noči»

Danes zadnji film v konkurenci: «Malva» (SZ) - Jutri bo žirija sporočila svojo razsodbo

BENETKE, 6 — *Viscontijev film «Bele noči», katerega scenarij je povzet po istoimenskem delu Dostojevskega, je gotovo doslej pri občinstvu naletel na najbolj topel sprejem in najbrž ne bo ostalo pri tem, da bi bil ta lep sprejem omejen samo na okus občinstva.*

Visconti se je precej tesno držal novele Dostojevskega, le da je dejanje prestavil v današnji čas v Livornu, v tisti del mesta, ki se imenuje Venezia. Tudi tam je namreč kot v Benetkah precej kanalov in mostičkov. V tej četrti mesta, ki je precej porušena, stanuje Natalija s svojo staro materjo in teto. Staršev nima več, odšli so po svetu in jo zapustili. Sedaj se te tri ženske preživljajo s tem, da popravljajo stare preproge, obenem pa oddajajo eno sobo svojega revnega stanovanja. V to sobo se je vselil neki moški, za katerega se je Natalija vnela. Toda prav tedaj je odšel in obljubil je, da se čez leto vrne. Našla se bosta, je dejal, na mostičku blizu stanovanja. In ko Natalija čaka in joka na mostičku, jo najde nekega jesenskega večera Mario, mladi uradnik. Ponudi ji svoje spremstvo in uspe mu tudi, da Natalija obljubi, da bo tudi prihodnji večer prišla. Toda tedaj Natalija Mariu pove, da čaka nekoga drugega, nakar mu pripoveduje svojo zgodbo, kot smo jo do tu navedli. Mario Natalijo vzljubi in poskuša, da bi pozabila preteklost. In zdi se, da mu je to že uspelo. Nič več se ne pogovarjata o preteklosti, temveč le še o prihodnosti. Toda ko nekega večera — padel je prvi sneg — prideta v bližino mostička, kjer je Natalija pred dnevi zaman čakala mošiga, ki bi se moral vrniti, zagledata moško visoko postavo. On je, zatrepeta Natalija, spusti Maria in steče k moškemu. Sicer se za trenutek vrne k Mariu, da se od njega poslovi za vedno. Zalosten tava Mario po ulici, ko se onadva oddaljujeta.

*Ce se po eni strani postavlja vprašanje, zakaj se dandanes Visconti loteva Dostojevskega, češ, ali ne bi lah

Vreme včeraj. Najvišja temperatura 25,6, najnižja 16,3, zračni tlak 1016,6, vlaga 65 odst., morje mirno, temperatura morja 20,8.
Vreme danes: Pretežno jasno, temperatura se bo nekoliko dvignila.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 7. septembra
Regina, Mirna
Sonce vzide ob 5.32 in zatone ob 18.33. Dolžina dneva 13.01. Luna vzide ob 17.26 in zatone ob 3.50.
Jutri, NEDELJA, 8. septembra
Roj. D.M., Adrijan

Ob krizi tržaške občinske uprave

Prefekturni komisar na občini predstavlja resno nevarnost

Izjavi Neodvisne socialistične zveze in KPI - Za demokratičen odbor, ki bo sodeloval z levimi skupinami

Občinska kriza, nevarnost komisarske uprave tržaške občine in možnost za izvolitev novega občinskega odbora predstavljajo še vedno glavna politična vprašanja, s katerim so se tudi včeraj ukvarjala vodstva vseh političnih strank. Vodstva so tako predvsem proučila stališče pokrajinskega odbora KD, o katerem smo že včeraj poročali. Kljub temu, da je stališče KD že znano in da je od zadnje seje občinskega sveta minulo že več dni, pa še vedno ni mogoče točneje predvideti, kako se bo stvar končala. Danes se namreč pričakuje vladnega generalnega komisarja Palamaro, ki se bo verjetno vrnil iz Rima in ki lahko izreče odločilno besedo pri imenovanju komisarja. Med političnimi strankami pa se govori tudi o drugi možnosti in sicer o tem, da bi ena tretjina svetovalcev zahtevala takojšnje sklicanje občinskega sveta.

O tem predlogu so sinoči tudi razpravljali predstavniki «male levice», ki pa verjetno niso prišli do dokončnega sklepa. V tej zvezi se tudi govori, da bodo ti predstavniki intervenirali pri vladnemu generalnemu komisarju in da bodo napovedali javno zborovanje tržaških volivcev.

Tajništvo Neodvisne socialistične zveze je sinoči izdalo uradno poročilo, v katerem poudarja, da je reakcionarno stališče KD do vseh levih predstavnikov nujno privedlo do mrtvila v tržaškem občinskem svetu. KD je vztrajala na starih monopolističnih pozicijah in ni hotela deliti z ljudskimi silami odgovornosti za upravljanje, kar priča, da sedanje vodstvo lokalne KD predstavlja resno oviro za rešitev perečih vprašanj delovnega prebivalstva in resno nevarnost za rešitev demokratičnih teženj velike večine prebivalstva.

Kršćanska demokracija ni v zadnjem razdobju občinske krize niti pomislila, da grobo žali veliko večino volivcev, ko je izdala uradna obvestila, v katerih razlaga svoj koncept demokracije, ki za KD pomeni: ali z nami, ali naj vse propade. V teh poročilih govorijo o «protinacionalni levici» in tako ocenjujejo na desettisoče tržaških delavcev — osnovni razred sodobne družbe.

V ostalih predelih italijanske republike so komunisti in socialisti upravljali ter upravljajo na stotine občin — malih in velikih. Po splošnem priznanju so to naredili — in to delajo — na zadovoljstvo skoro vsega prebivalstva teh občin. Zakaj ne bi mogli biti tudi v Trstu ti sloji prebivalstva pozitiven činitelj, ki bi prispeval k dobri upravi in ki bi uspešno branil interese Trsta ter njegovega prebivalstva v soglasju z vsemi ostalimi resnično demokratičnimi strujami.

Prefekturni komisar predstavlja za občinske uprave vedno resno nevarnost, poleg tega pa njegov obstoj sam po sebi žali vse prebivalce. V Trstu pa bi bil komisar še znatno bolj škodljiv zaradi posebnega gospodarskega in političnega položaja.

Zaradi tega je NSZ mnenja, da bi bilo treba napraviti vse, da se pride do resnično demokratičnega občinskega odbora na osnovi odkritosrčnega in konstruktivnega sporazuma med levimi skupinami: od komunistov do republikancev.

Sinoči je tiskovni urad tržaške federacije Komunistične partije Italije izdal poročilo, v katerem obtožuje KD, da zavrača vsak poizkus ustanovitve novega odbora, ki bi preprečil prehod občine v roke vladnega komisarja. Tako stališče KD predstavlja izdajo interesov prebivalstva, ki je že mnogokrat jasno izrazilo potrebo, da občinska uprava uspešno intervenira pri vladi za rešitev osnovnih tržaških vprašanj. Kljub temu pa se lahko izognemo komisarju, ki bi pomenil: odložitev rešitve vseh življenjskih vprašanj, novo povišanje tarif Acegat in povišanje občinskih davkov. Poročilo se zaključuje s pozivom za ustanovitev delovnega odbora, ki bi izvajal socialni program, v katerega spada predvsem prosta cona in deželna avtonomija.

—«»—

Jutri, 8. t. m. ob 15. uri bo na strelišču pri Bazovici svečanost v

počastitev spomina bazoviških junakov

Na sporedu so govori, petje in recitacije.

Zborovanje KPI

Šentjakobska sekcija KP priredi jutri ob 11. na Trgu Giuliani javno zborovanje, na katerem bosta govorila občinski svetovalec Ernesto Radich ter mladinec Pietro Rene-Kaiser, ki se je vrnil z mladinskega festivala v Moskvi.

Ob udeležbi tržaških demokratov in antifašistov so včeraj popoldne predstavniki odbora za proslavo bazoviških žrtev položili venec na grob bazoviškim junakom, ki počivajo na pokopališču pri Sv Ani

Sestanek IO nove Delavske zbornice CGIL

Obsodba diskriminacijskega ravnanja na škodo sindikalne organizacije CGIL

Nova Delavska zbornica bo o protiustavnem ravnanju vladnega komisarja obvestila ministrski svet in sindikalne parlamentarce

Izvršni odbor nove Delavske zbornice CGIL, je na svojem sestanku 4. t. m. podrobno proučil sindikalne razmere na našem področju, zlasti vprašanje delavcev kovinarske stroke, uslužbencev občinskega podjetja Acegat in uslužbencev javnih ustanov. Sestanka so se udeležili tudi predstavniki pokrajinskih tajništev omenjenih strok.

S posebno pažnjo je izvršni odbor nove Delavske zbornice CGIL proučil razmere in vprašanje uslužbencev javnih ustanov, ki že dolgo časa čakajo na ureditev vprašanja poenotenja svojih plač. V resoluciji, ki je bila soglasno odobrena na omenjenem sestanku, izvršni odbor obsoja stališče in diskriminacijsko ravnanje vladnega generalnega komisarja, ki ni hotel sprejeti kljub izrecni prošnji predstavnikov strokovnih zvez omenjenih kategorij pri novi Delavski zbornici CGIL, čeprav je kar trikrat zaporedoma sprejel predstavnike druge strokovne organizacije in z njimi razpravljal o vprašanju poenotenja plač uslužbencev javnih ustanov. To je groba diskriminacija med sindikalnimi organizacijami, ki je niso nikdar napravili niti tuji upravitelji pod ZVU. Obenem pa pomeni tako ravnanje kršitev črke in duha republikanske ustave, ki jamči enake dolžnosti in enake pravice za vse državljane.

Izvršni odbor nove Delavske zbornice CGIL najodločneje protestira proti takim metodam, ki jih ni moč prenašati, zahteva za enotno sindikalno organizacijo in svoje predstavnike enako ravnanje javnih funkcionarjev ter poudarja, da je dolžnost najvišjega predstavnika republikanske vlade, da odpravi pri izvrševanju svoje dolžnosti vsako diskriminacijo.

Dejstvo, da so bili povabljeni na razgovore glede vprašanja uslužbencev javnih ustanov le predstavniki ene sindikalne organizacije, čemur je brezdvomno sledila enostranska razprava, vzbuja upravičen dvom, da se hoče pripraviti primerne pogoje, ki bi omogočili s sodelovanjem tistih sindikalnih predstavnikov sklenitev kompromisa. Tak kompromis ne bi nikakor zadovoljil zahteve in pričakovanja prizadetih delavcev. Prav tako je jasno, da tak sporazum ne bi mogli sprejeti uslužbenci javnih ustanov, ki bi lahko vedno računali na odločno in energično podporo nove Delavske zbornice CGIL v zaščito svojih upravičenih zahtev.

Spričo vsega tega nova Delavska zbornica CGIL obsoja to nedopustno dejanje ter poziva vse delavce na enotnost in budnost v obrambo svojih zahtev. Obvestila bo predsedstvo ministrskega sveta o protiustavnem ravnanju vladnega generalnega komisarja ter bo zaprosila vsedržavno tajništvo CGIL ter sindikalne parlamentarce, naj posredujejo na pristojnem mestu, da bo prenehalo tako diskriminacijsko ravnanje in da bo končno rešeno vprašanje poenotenja plač uslužbencev javnih ustanov.

—«»—

Železo je kradel a so ga zasačili

Dne 3. septembra okoli 18.30 so agenti letečega oddelka ajetirali 33-letnega težaka Francesca Paolija iz Ul. Gaspare Gozzi, ker je po končanem delu v Ul. Settefontane hotel odnesti nekaj železa. Upravnik podjetja je policijskim organom povedal, da je že pred nedavnim zmanjkala večja količina železa. Izjavil je, da je sklenil, da bo sam nadzoroval delavce, in to je tudi storil. 3. avgusta, po končanem delu, se je skril in opazoval kup železa, ki je ležal na sredi dvorišča. Naenkrat se je k železu približal Paoli in hotel nekaj odnesti. Poklical je ostale delavce, ki so Paolija do prihoda policijskih organov zadržali. Po krajšem izpraševanju je Paoli priznal, da je kradel železo in ga prodajal nekemu Celestinu Hrovatinu iz Ul. R. Manna 24. Paolija so policisti aretirali pod obtožbo kraje, Hrovatina pa so zaradi nakupa ukradenega blaga prijavili sodnim oblastem.

Sindikalna kronika

Na Uradu za delo pogajanja med kovinarji in delodajalci

Danes tiskovna konferenca pokrajinske zveze kovinarjev

Danes ob 10. se bodo na Uradu za delo ponovno sestali predstavniki sindikalnih organizacij tržaških kovinarjev ter zastopniki obratov CRDA in Tržaškega arzenala s funkcionarji omenjenega urada zaradi pogajanj glede zahtev delavcev v obratih CRDA in v Tržaškem arzenalu.

Kakor je znano, je bil prvi sestanek po dolgi in odločni borbi tržaških kovinarjev preteklj ponedeljek. Na omenjenem sestanku sta nasprotni stranki pojasnili svoje stališče in zahteve. Kazalo je, da bo vsa zadeva ponovno obtičala, ker je predstavnik delodajalcev izjavil, da sploh ne more slišati o zahtevah delavcev. Ker pa so sindikalni predstavniki energično poudarili, da prizadeti delavci ne bodo odnehali, je predstavnik Urada za delo predlagal, naj bi se že v tem tednu predstavniki obeh strank ponovno sestali.

Upati je, da bodo na današnjem sestanku končno je začeli razpravljati in sklepati o upravičenih zahtevah delavcev v omenjenih obratih, ki se borijo za izboljšanje delovnih pogojev in mezd.

Vsekakor pa so delavci in njihovi sindikalni predstavniki budni in ne bodo dopustili, da bi se pogajanja preveč zavlačevala.

* * *

Danes ob 17. bo na sedežu nove Delavske zbornice CGIL v Ul. Zonta druga tiskovna konferenca, ki jo priredi pokrajinska zveza kovinarjev FIOM o vprašanju spora med tržaškimi kovinarji in vodstvom obratov CRDA ter Tržaškega arzenala.

—«»—

Tržaški alpinisti so zavzeli najvišji perzijski vrh (5671 m)

Tržaški alpinisti so zavzeli najvišji vrh Prehimalajanskega pogorja. Na vrh so se povzpeli alpinisti Gregorio Invrea, Bruno Crepaz in Valter Mejak. Poročilo o tem uspehu dodaja, da so alpinisti premagali hude težave, saj je na vrhu vladal hud mraz in bril zelo močan veter. Alpinisti so odšli na zavzetje vrha iz naselja Abe Garm in so postavili taborišče na vzhodni strani pogorja na višini 4.100 m. Kljub težavam so premagali vse zapreke, katerim se je na koncu vzpona pridružila še megla in so se povzpeli na vrh, ki je geološko ugasli ognjenik. Iranski prevajalec je med potjo omagal in so ga alpinisti na povratku rešili na višini 5.300 metrov.

Z zmago nad najvišjim perzijskim vrhom je tržaška ekspedicija zaključila svoje potovanje po Kavkazu.

—«»—

Nezgoda na delu

Kmalu popoldne so sprejeli na drugem kirurškem oddelku 31-letnega težaka Giorgia Pilacca s Sprehajališča Sv. Andreja 24. Dežurni zdravnik mu je ugotovil rano na mezincu desne roke, zaradi česar se bo moral zdraviti približno dva tedna. Povedal je, da je delal v ladjedelnici Sv. Marka in ko je neki žerjav hotel dvigniti železno ploščo, mu je le-ta stisnila prst.

Začetek «Tržaških zdravstvenih dni»

Na otvoritvenem zasedanju «Tržaških zdravstvenih dnevov» je govoril prof. M. Lapenna

Včeraj dopoldne ob 9. uri so v Palači narodov tržaškega velesejma svečano otvorili «Zdravniške dneve», katere organizira zdravniška šola tržaških združenih bolnišnic pod visokim pokroviteljstvom tržaške univerze. Ob tej priliki je omenjena šola tudi razpisala natečaj z nagrado 1 milijona lir za znanstveno delo iz medicine ali kirurgije.

Otvoritveni govor je imel prof. Mario Lapenna, ki je pozdravil navzoče in poudartal pomen zdravniških dni. Na otvoritvenem zasedanju je govoril tudi prof. Musante, rektor farmacevtske fakultete tržaške univerze ter drugi visoki predstavniki zdravstvenih oblasti. Na otvoritvi so bili prisotni predstavniki tržaških oblasti in med njimi predsednik pokrajinskega sveta prof. Gregoretti, komandant tržaškega prezidija gen. Eugenio Ferrari, finančni nadzornik Prestandrea, poslanec Peccorari, generalni tajnik tržaškega velesejma dr. Chiaruttini ter druge osebnosti.

Ob 11. uri so pričeli na zasedanju z delom in je imel prvi referat prof. Villar iz zdravstvene klinike v Milanu, ki je govoril o moderni terapiji epatičnih afekcij. Nato je govoril prof. Dera, kardiolog univerze iz Duesseldorfa.

V okviru zdravstvenih dni so včeraj svečano otvorili tudi mednarodno razstavo zdravstvenih in higienskih naprav in pregled poučno zdravstvenih filmov. Poleg tega je tržaški filatelistični klub pripravil tudi zgodovinsko razstavo razvoja bolnišnic. Ti dve razstavi sta odprti vsak dan dopoldne in popoldne. Filme pa predvajajo od 16. odnosno 19.30 ure dalje. Danes bodo predvajali sledeče filme: «Priprava za življenje», «Otrok hodi», «Smog (dim)», «Atom v zdravstvu», «Fallot in njegov kirurški posega», «Oddelek za prvo pomoč v tovarni», «Resekcija pljuč», «Krvna banka», «Nemški pregled».

Izpiti za vodiče

Tržaška prefektura sporoča, da se bodo v oktobru začeli izpiti za ugotovitev tehnične usposobljenosti za opravljanje poklica vodiča in tolmača. Izpiti bodo ustni in obsegajo sledeče predmete: zgodovina Julijske krajine in Trsta, zemljepis Julijske krajine, Istre in Dalmacije, zgodovina srednjeveške umetnosti v Trstu in pokrajini, zgodovina moderne umetnosti in njen pomen pri arhitektonski izgradnji Trsta, poznanje tržaških spomenikov, muzejev, naravnih lepot, industrije in kulturnih centrov, zgodovina tržaške književnosti, poznanje mestnih ulic, turističnih krajev in prve pomoči ter obnašanje do turistov.

Prijavljenci ne smejo biti mlajši od 16 let in niti starejši od 50 let. Napisati morajo prošnjo na kolkovanem papirju za 100 lir in jo izročiti na prefekturi do 30. t. m. S seboj morajo prinesti zdravniško izpričevalo in šolsko izpričevalo kake srednje šole. Pojasnila dajejo na prefekturi v sobi št. 75.

—«»—

Od 10. do 29. septembra

Tekmovanja trgovcev za «praznik grozdja»

Prefektura sporoča, da se je 4. t. m. sestal odbor, ki prireja kampanjo za večjo porabo grozdnja in «praznik grozdja». Odbor je na sestanku določil okvirni program za vse prireditve, ki se bodo začele 10. in končale s «praznikom grozdja» 29. t. m.

Program predvideva štiri tekmovanja med trgovci, ki bodo na najboljši način predstavili grozdje potrošnikom. Tekmovanje je razdeljeno na štiri kategorije, in sicer za trgovine na splošno, za prodajalne sadja in zelenjave, za javne obrate (bari, restavracije, bifeji) ter za branjevce.

Zmagovalci v vsaki kategoriji bodo poleg denarne nagrade prejeli tudi diplomo ter medaljo. Zmagovalce bo določila posebna komisija dne 29. t. m.

Trgovci, ki se nameravajo udeležiti tekmovanja, morajo napraviti prošnjo na nekolkovanem papirju, v kateri morajo navesti osebne podatke, kategorijo trgovine in točen naslov.

Za «praznik grozdja» bodo v Trstu, Miljah, Dolini in Nabrežini postavljene stojnice za prodajo grozdja, zjutraj pa bodo po cestah igrale godbe.

Podrobnejše informacije lahko interesenti dobijo pri tajništvu na prefekturi, soba št. 75.

—«»—

Na dražbi oddano delo

Včeraj je bilo oddano na dražbi delo za asfaltiranje ceste od km 138,970 do km 144 na državni cesti št. 14 (Trst-Devin) za izklicno vsoto 29 milijonov 725 tisoč lir. Cesto bo asfaltiralo podjetje Ing. Guglielmo Canarutto iz Trsta.

Na cestah se kar naprej vrstijo prometne nezgode

Pešci in motoristi zapleteni v nesreče

Včeraj zjutraj so pripeljali z rešilnim avtom Rdečega križa v splošno bolnišnico 34-letnega Giovannija Rudesa iz Lonjerske ceste 172. Moža so pridržali na sprejemnem oddelku zaradi globoke rane na desni roki in raznih prask na rokah in nogah. Zdravnikom je povedal, da se je malo prej vozil na svojem motornem kolesu po Ul. Giulia proti mestnemu središču. Med vožnjo je s prvim kolesom zadel ob kamen, ki je ležal na cesti in padel na tla. Mimoidoči so mu priskočili na pomoč in poklicali rešilni avto, ki je moža odpeljal v bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti okoli deset dni.

Nekaj ur kasneje so pripeljali v splošno bolnišnico 54-letnega Matija Smotlaka iz Ul. Caserma 48. Zdravniki so mu ugotovili zlom leve piščali in veliko podplutbo na levem stopalu. V bolnici je mož povedal, da je predvčerajšnjim delal v Mačkovljah na račun tržaške občine. Po končanem delu se je napotil proti domu. Toda po nekaj metrih hoje se je vanj zaletel avto, ki je oddrvel dalje. Kljub hudim poškodbam se je mož odpravil domov in šele včeraj zjutraj poklical rešilni avto. V bolnišnici se bo moral zdraviti najmanj dva meseca.

V zgodnjih popoldanskih urah so z rešilnim avtom Rdečega križa pripeljali v bolnišnico 55-letnega Salvatora Bolzana iz Ul. Mameli 1. Dežurni zdravnik mu je ugotovil zlom leve noge, podplutbo na glavi in nezavestno stanje, zaradi česar se bo moral zdraviti približno mesec dni. Mož, ki so ga sprejeli na drugem kirurškem oddelku, je povedal, da je hotel prekoračiti Ul. Piccardi, ko se je vanj zaletel avtomobil, katerega je vozil 55-letni Cesare Rogattin iz Ul. Scala Bonghi 12.

Ob 12.50 so sprejeli na drugem kirurškem oddelku 44-letnega J. Marsiča od Banov št. 21. Zdravniki so mu ugotovili hud udarec na glavi ter razne praske na obrazu. Marsič je povedal, da se je malo prej vozil na svojem motornem kolesu proti Fernetičem. V bližini državne meje pa je zgubil oblast nad vozilom in zletel v obcestni kamen, zaradi česar se bo mož moral zdraviti približno dva tedna.

—«»—

Krava podrla pastirčka

Včeraj zjutraj ob 7. uri je kot po navadi petletni Milan Milič iz Malega Repna odšel z ostalimi prijatelji na pašo. Ko je prišel z živino iz vasi, se je neka krava splašila in se zaletela v dečka ter ga podrla na tla. Starši so kmalu prišli po dečka ter poklicali rešilni avto Rdečega križa, ki ga je odpeljal v bolnišnico. Zdravniki so mu ugotovili zlom leve noge in nekaj manjših prask po telesu. Pridržali so ga na ortopedskem oddelku, kjer se bo moral zdraviti en mesec.

—«»—

Poskus samomora

Včeraj popoldne je 75-letni Giuseppe Godena iz Ul. Vecellio 9 poskusil napraviti samomor. Zaprl se je v kuhinjo, odprl plinsko cev in čakal, da nastopi smrt. Toda sosedi so kmalu zavohali, da iz stanovanja prihaja plin, ter so stopili v kuhinjo in našli moža, ki je ležal na tleh. Poklicali so rešilni avto, ki je Godeno odpeljal v bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili zastrupitev z gorilnim plinom. Njegovo stanje je zelo resno in zdravniki se o njem niso izrekli.

LJUDSKA PROSVETA

Prosvetno društvo «I. Cankar» organizira baletno šolo za otroke od 5 let dalje, katero bo vodil Adrijan Viles, član SNG. Vpisovanje in podrobnejša pojasnila na sedežu društva v Ul. Montecchi 6 od 19. do 20. ure od 10. do 12. t. m. (torek, sreda in četrtek).

—«»—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 6. septembra 1957 se je v Trstu rodilo 11 otrok (2 mrtvorojena), umrlo je 9 oseb, poroke pa ni bilo nobene.

UMRLI SO: 71-letni Domenico Nernardi, 73-letna Maria Lenardo vd. Valenčič, 70-letna Marija Tence por. Jerini, 93-letna Addolorata Zotti vd. Stasi, 72-letni Giovanni Gasvodich, 59-letni Lodovico Bratos, 60-letni Guido Salvadori, 85-letna Maria Micheluzzi vd. Redico, Giovanni Galante, star 4 dni.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN v septembru

Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti, Testa d'oro, Ul. Mazzini 43; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

SNG v TRSTU

DANES, 7. septembra ob 20.30 na stadionu «Prvi maj», Vrdelska c. 7
Proslava 250-letnice rojstva CARLA GOLDONIJA pod pokroviteljstvom SPZ in SHLP

Primorske zdrahe

komedija v treh dejanjih

velika uprizoritev na prostem

Spisal CARLO GOLDONI
Priredil MIRKO RUPEL
Režiserja JOŽE BABIČ in MODEST SANCIN
Scenografa JOŽE CESAR in ing. arh. VIKTOR MOLKA

Jutri, 8. septembra ob 20.30 uri na stadionu «Prvi maj»

Primorske zdrahe

Poslovilna predstava Tee Starčeve

Prodaja vstopnic na sedežih SPZ in SHLP, v Trž. knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37-3-39 ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni na stadionu.
Za obe predstavi so veljavni gledališki kuponi.

V torek, 10. t.m. ob 20.30 v kino dvorani v Škednju Branislav Nušić

ŽALUJOČI OSTALI

Kulturne prireditve

SNG DREVI

V počastitev 250-letnice rojstva velikega italijanskega komediografa Carla Goldonija bo Slovensko narodno gledališče drevi ponovilo veliko predstavo na prostem «Primorske zdrahe». Sočna in prisrčna komedija, ki jo je prof. Mirko Rupel mojstrsko prelil v naše primorsko narečje, je v interpretaciji našega SNG postala «železnim delom repertoarja in dosegla svojevrsten rekord: 26 uprizoritev na prostem in nad 40 predstav v prvi verziji z raznih dvoranah. Po velikih uspehih pred leti v Trstu, Standrežu, na ljubljanskem festivalu, v Gorici, Ajdovščini, Kopru, Piranu in Izoli, je vodstvo primorskih prireditev uvrstilo našo predstavo «Zdrahe» v stalen program predstav v Piranu.

Na nocojšnjo slavnostno predstavo je uprava SNG povabila tudi veliko število predstavnikov tržaškega kulturnega in javnega življenja iz vrst obeh narodnosti, da s tem skromno in v mejah svoje aktivnosti prispeva k poglabljanju kulturnega sodelovanja na Tržaškem.

MLADINA IZ TREBČ

uprizori
DANES ob 20.30 uri in JUTRI ob 18. uri v ljudskem domu v Trebčah
ljudsko burko v treh dejanjih

«Izgubljeni in zopet najdeni mož»

Vabimo k številni udeležbi

V spomin na
ALBERTA SIRKA
slikarja našega morja ob 10. obletnici njegove smrti

Jutri 8. septembra 1957 ob 17. uri v dvorani Ljudskega doma v Križu

KONCERT
UČITELJSKEGA PEVSKEGA ZBORA
«EMIL ADAMIČ»
iz Ljubljane
ob vrnitvi z mednarodnega pevskega festivala v Arezzu

Prosvetni društvi «ALBERT SIRK» in «VESNA» v Križu

RAZNA OBVESTILA

Vrtna zabava na Opčinah. PD «Andrej Čok» priredi v nedeljo 15. septembra popoldne veliko vrtno zabavo v Prosvetnem domu na Opčinah z bogatim, pestrim in zabavnim sporedom.

Vabilo prejšnjim gojencem igralske šole SNG

Uprava Slovenskega narodnega gledališča v Trstu vabi gojence igralske šole iz pretekle sezone 1956-57, da se zberejo na razgovor s predstavniki uprave v četrtek 12. septembra 1957 ob 20. uri v prostorih SPZ, Trst, Ul. Roma 15-II.
Uprava SNG

GLASBENA MATICA

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice za šolsko leto 1957-1958 bo do 12. septembra od 9. do 12. ter od 16. do 18. ure v šolskih prostorih v Ulici Ruggero Manna 29-I. (tel. 29-779). Poučujemo klavir, vse orkestralne instrumente, nauk o glasbi in harmoniko. Sprejmemo tudi prijave za sodelovanje v šolskem pevskem zboru in orkestru.
Ravnateljstvo

Vpisovanje v podružnico šole Glasbene Matice v Boljuncu bo v četrtek 12. t. m. od 15. do 17. ure in v petek 13. t. m. od 18. do 20. ure v šolskem prostoru v Boljuncu. Pričetek pouka v ponedeljek 16. t. m.
Ravnateljstvo šole Glasbene Matice

MAŠA NA KATINARI

Za proslavitev 18. obletnice zgraditve kapelice Kraljice Miru bo jutri ob 10. uri maša.

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo državne nižje trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Piazzale Gioberti št. 4, sporoča, da traja vpisovanje za šolsko leto 1957-58 **do vključno 25. septembra 1957.** Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Popravni izpiti čez I. in II. razred ter nižji tečajni izpiti se pričnejo **9. septembra 1957** po razporedu, ki je bil objavljen na oglasni deski zavoda.

Ravnateljstvo državne trgovske akademije s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo vpisovanja za šolsko leto 1957-58 zaključila 25. septembra 1957.

Podrobna navodila za vpis dobijo prosilci v tajništvu zavoda vsak dan od 10. do 12. ure.

Ravnateljstvo drž. nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ul. Montorsino št. 8-III.) obvešča prizadete starše, da bo vpisovanje za I., II. in III. razred za šolsko leto 1957-1958 do vključno 25. septembra t. l. vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Istočasno opozarja učence in učenke, ki so bili pripuščeni k **popravnim izpitom** v jesenskem roku, da se prično nižji tečajni in razredni izpiti v **ponedeljek, dne 9. septembra** t. l. ob 8.30.

Podroben razpored in urnik posameznih izpitov sta na vpogled na razglasni deski šole.

Ravnateljstvo industrijskega strokovnega tečaja s slovenskim učnim jezikom v Dolini sporoča, da se bo vpisovanje za šolsko leto 1957-58 zaključilo 25. septembra. Podrobna navodila za vpis dobijo prosilci v tajništvu zavoda vsak dan od 9. do 12. ure.

Popravni izpiti za I. in II. razred se bodo začeli dne 9. septembra s pismeno nalogo iz slovenščine.

Razpored izpitov je objavljen na šolskih vratih.

Na višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, bo vpisovanje za šolsko leto 1957-1958 **do vključno 25. septembra** vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio št. 9-II.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Ravnateljstvo držav. trgovskega strokovnega tečaja na Proseku sporoča, da se pričnejo popravni izpiti za I. in II. razred v ponedeljek 9. septembra ob 8.30. Razpored izpitov je razviden na oglasni deski. Ravnateljstvo obenem obvešča, da so v teku vpisovanja za I. in II. razred, in sicer vsak torek in petek od 10.30 do 12. ure do vključno 25. sept.

Vpisovanje v slovensko drž. učiteljišče v Trstu (Piazzale Gioberti 4) se zaključi dne 25. septembra.

Ravnateljstvo slovenske nižje srednje šole v Trstu sporoča, da je čas za vpisovanje do 20. t. m.

Vpisati se morejo vsi, ki so že obiskovali šolo in tudi tisti, ki so opravili sprejemni izpit v poletnem roku. Navodila glede vpisa dobite v tajništvu šole — Ul. delle Scuole Nuove št. 14 — vsak dan od 10. do 12. ure.

Ravnateljstvo državnega dvoletnega trgovskega tečaja s slovenskim učnim jezikom na **Katinari** sporoča, da se bo vpisovanje za šolsko leto 1957-58 zaključilo 25. septembra. Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12 ure.

Popravni izpiti se bodo začeli dne 9. septembra s pismeno nalogo iz slovenščine.

Razpored izpitov je objavljen na oglasni deski zavoda.

Ravnateljstvo industrijskega strokovnega tečaja v Nabrežini z oddeljenimi razredi v Sv. Križu sporoča, da se bo vpisovanje začelo danes in bo trajalo do 25. sept. dnevno od 9. do 14. ure.

Popravni izpiti se pričnejo 9. t. m. ob 8.30.

IZLETI

IZLET K IZVIRU SOČE

Prosvetno društvo «Andrej Čok» obvešča izletnike, da bo odhod v nedeljo 8. t. m. ob 5. uri izpred kino dvorane na Opčinah.

Izlet SPDT. V nedeljo 15. septembra priredi SPDT izlet v Postojno in v novo otvorjeno kočo na Pečnem rovu. Istočasno bo ogled Notranjskega in Jamarskega muzeja v Postojni. Vpisovanje še danes v društvenih prostorih v Ul. R. Manna 29-II. od 19. do 20.30 ure.

IZLET NA SLAVNIK

V nedeljo dne 22. sept. priredi SPDT izlet na Slavnik. Ob odprtju nove planinske koče, v največji vročini, ni bil primeren čas za obisk. Sedaj pa naj si vsak planinec, vreden tega imena, ogleda novo planinsko postojanko.

SKOCJANSKA JAMA V NEDELJO RAZSVETLJENA

JUTRI, 8. t. m., bo Skocjanska jama, po ogromni veličastnosti morda še lepša kot Postojnska, razsvetljena. Od bloka v Lipici bo vozil avtobus v Matavun do jame. Iz Bazovice do tja je prekrasen sprehod.

RADIO

SOBOTA, 7. septembra 1957

TRST I POSTAJA A

11.30 Zabavna glasba; 12.00 Po tržaški okolici — Opčine in okolica; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Avsenikov folklorni ansambel; 13.30 Priljubljene melodije; 14.00 Orkester Fafa Lemos; 14.45 Grieg: Per Gynt; 15.15 Lahka glasba; 15.30 Slavni pianisti; 16.00 Radijska univerza — Psihologija živali — «Kokoši in hierarhija pri živalih»; 16.15 Bach: Suita št. 2 v h-molu za flavto in godala; 16.35 Kavarniški koncert; 17.00 Brahms: Trio št. 1 v H-duru, op. 8; 17.34 Plesna čajanka; 18.00 Janaček: Simfonietta; 18.30 Oddaja za najmlajše — Aleksander Marodić: Izgubljeni na morju, prva zgodba: «Gunnarjev otok»; igrajo člani Radijskega odra; 19.30 Pešta glasba; 20.00 Sport; 20.30 Slovenski oktet; 20.50 Leharjevi valčki; 21.00 Teden v Italiji; 21.10 Iz francoških oper; 21.40 Orkester Armando Sciascia; 22.05 Sibelius: Simfonija št. 5 v Es-duru; 22.36 Večerne melodije; 23.30 Večerni ples.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 16.45 Poje Emilio Pericoli; 17.45 Operna glasba; 18.45 Učinek antibiotikov na rakasta obolenja; 19.00 Plesna glasba; 21.00 Glasbeni variete; 22.30 Priljubljene melodije igrajo znani orkestri; 23.30 Plesna glasba.

KOPER

Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 16.30, 17.30, 19.15, 23.00.
Poročila v slovenščini: 7.30, 13.30, 15.00.

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Jutranji koledar; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Melodije in ritmi; 14.20 Reportaža; 14.35 Za vsakogar nekaj; 15.10 Zabavna glasba; 15.25 Belokranjske popevke; 15.40-17.00 Spored iz Ljubljane; 17.00 Ritmi in popevke; 17.25 Glasbeni variete; 18.10 Slavni solisti: poje sopranistka Ondina Otta, pri klavirju Gojmir Demšar.

18.30 Venček narodnih pesmi in plesov, izvaja ansambel Milana Stanteta; 19.25 Lahka glasba; 19.30-23.00 Spored iz Ljubljane; 23.10 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

327.1 m, 202.1 m, 212.4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00

7.30 Mladim poslušalcem o počitnicah; 8.05 Lepe pesmi — znani napevi; 8.35 Baškovska narodna glasba; 9.00 Utrinki iz literature — Branislav Nušić: Zemljepis; 9.20 Bela Bartok: Prva orkestralna suita; 10.10 Melodije za razvedrilo; 11.10 Domači napevi; 11.40 Valčki Johanna Straussa; 12.00 Opoldanski koncertni spored; 12.30 Kmetijski nasveti — Reportaža o škodi pri divjačini; 12.40 Igrata orkestra Stanley Black in Dolf van der Linden; 15.15 V zabavnem ritmu z ansamblom Mojmira Sepeta; 13.30 Od arije do arije; 14.20 In tako strmi zdaj sredi tišine okameneli zanos domovine... (slike s Kamniških planin); 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Nove knjige; 16.00 Glasbene uganke; 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.20 Pojeta moški komorni zbor iz Celja in moški zbor «Enakost» iz Kranja; 18.45 Okno v svet: Korzika; 19.00 Zabavna glasba; 20.00 Veseli večer; 21.00 Melodije za razvedrilo; 22.15 Oddaja za naše izseljence.

TELEVIZIJA

10.00 Reportaža z otvoritve mednarodnega velesejma v Bariju; 18.00 Oddaja za otroke; 21.00 «West Saloon», glasbeni variete; 22.00 Snidenje z novelo: Portret igralca Jeana Gabina.

KINO

Excelsior. 16.00: «Skoraj zasebna tajnica». Cinemascope, technicolor. S. Tracy, K. Hepburn.
Fenice. 16.00: «Pustolovščine in ljubezni Omara Khayyama». Technicolor. C. Wilde, D. Paget.
Nazionale. 16.00: «Oboč maščevanja». Cinemascope. R. Scott, J. Craig.
**Filodr

CARLO GOLDONI (1707-1957)

Ob 250-letnici rojstva velikega italijanskega komediografa-avtorja „Primorskih Zdrah"

V 18. stoletju, ko je Italija še stokala pod raznimi tujimi petami in se je francoski absolutizem nagibal v zaton, se je na sončnem polotoku razbrstel svojevrsten ljudski dramatik — Carlo Goldoni.

Rodil se je v Benetkah 25. februarja 1707. Družina se je selila z očetom zdravnikom po njegovih službenih mestih. Nekaj mladosti je Carlo preživel v Perugi, šolal se je v Riminiju, pravu se je posvetil v Paviji in ga dovršil v Padovi, kjer je postal 1731 doktor prava. V Paviji so ga z 19 leti izključili iz vzgojnega zavoda zaradi neke satire zoper ženske. Ko je bivala družina v Chioggi, je bil vmes leta 1728 in naslednje leto pomočnik v pisarni kriminalnega sodišča v Chioggi in Feltreju in se seznanil z okoljem, kakršnega je pozneje tako živo naslikal v «Cozotskih zdrahah». Po doktoratu je bil do leta 1747 odvetnik v Benetkah. Vmes je potoval, prebiral klasične in moderne igre, zlasti Moliera, in začel tudi sam pisati (tragedijo «Amalasunta» tragikomedije, komedije in opere).

V Italiji je prevladovala improvizirana, v Goldonijevih časih že posurovela «commedia dell'arte», ki bi jo bil Goldoni rad izpodrinil s pisano komedijo. Prvi tak poskus je «Dvorjan Momolo» (1738) in «Vljudna žena» (1743). Kot dramatik je zaslovel v dobi od 1747 do 1752, ko je bil plačan pisec komedij za igralsko družbo Girolama Medebaca v beneškem gledališču Sant,Angelo. V eni sami sezoni je napisal leta 1750 kar 17 novih iger. V letih 1753 do 1762 je delal za gledališče San Luca, ki ga je vodil Fr. Vendramin. Tu je uprizoril nekaj svojih najlepših iger. Nasprotniki Pietro Chiarini, Carlo Gozzi i. dr. so obsojali njegove reforme. Zato je sprejel leta 1762 vabilo pariške Comedie italienne in je v Parizu nadaljeval svojo borbo. Priboril si je priznanje med slovstveniki in na odru, zlasti z «Dobrotnim surovežem» (1771). Pred francosko revolucijo je napisal svoje spomine v francoščini. Ludovik XVI. mu je nakazal pokojnino, ki je za nekaj mesecev prenehala v francoski revoluciji leta 1792, a mu je bila ponovno podeljena. Umrl je v Parizu 6. februarja 1793.

Ustvaril je kakšnih sto komedij in nekaj iger. Najbolj slovijo: «Zvita vdova», «Starinarjeva družina», «Lažnik», «Kavarnica» in Mirandolina ali «Gostilničarka». V Benetkah in drugod so zelo priljubljene posebne komedije, ki so povzete tako zvesto po življenju, da je v njih ohranjena domača beneška govorica («Stirje kmetavzarji», «Nova hiša», «Gospod Jernač godrnjač», «Cozotske zdrahe»).

Goldoni se je vse življenje boril v Italiji in v Franciji zoper improvizirano komedijo in ustvaril Italijanom novo značajsko komedijo na podobnih osnovah, kakor je sto let poprej Moliere prenovil francosko komedijo. Goldoni je izločil iz svojega ustvarjanja slučaj in čudežne dogodke in se je oklenil resničnega življenja, kakršno vsak trenutek polje okoli nas, z ljudmi najrazličnejših značajev. Pisatelj ne obsoja življenja, veseli se ga v vseh njegovih oblikah, posebno v prizorih, ki razodevajo pestre značaje meščanstva in preprostega ljudstva. Njegova umetnost ne vihti ostre šibe, ne zasmehuje ljudi zaradi njih slabosti in posebnosti in jih ne obsoja. Goldoni je moder, prizanesljiv človekoljub, ki umeva nujnost človeške omejenosti in uvideva, da vsi ti ljudje ne morejo biti drugačni, kakor so, ker jim je narava dala take značaje in jih je življenje zaplelo v take razmere. Goldoni ne izpodkopuje omejene, enostranske meščanske in ljudske morale, ker se mu zdi, da je prav to nekaj zdravega in čilega v strženu širokih ljudskih množic. Pisatelj ne vrta v globoke probleme, ki niso za povprečnike vsakdanjega življenja. Zdi se, da uživa dejanja in prizore, kakor mu jih življenje niza pred očmi, in jih skuša kolikor mogoče verno posneti na odru. Za norosti življenja ima prizanesljiv, dobrodušen nasmešek, brez ogorčenja in jeze. Ljudje, ki se pri njegovih igrah smejejo, se večkrat zavedajo, da velja smeh tudi njim samim.

Koliko pristne življenjske modrosti je v Goldonijevih igrah, priča dejstvo, da se njegove igre po dveh stoletjih še zmeraj rade igrajo v njegovi domovini in po tujih odrih. Kakor Molierovim delom čas tudi njegovim ne more do živega. Glavni namen Goldonijevih iger je zabavanje občinstva — in ta namen dosezajo njegove igre tudi danes v polni meri. Po težji duševni hrani so njegove komedije oddih. V njegovih delih niso ovekovečene samo Benetke osemnajstega stoletja, v njih živi toliko obče človeških lastnosti, da te igre ne morejo zastareti. Ob njih se človek iz srca nasmeje, značaji so živi, jasni, izraziti, človek lahko obširno razpravlja o njih, dejanja pa ni v preobilici. Goethe in drugi poznavalci take umetnosti so cenili in še cenijo v Goldoniju prav to njegovo spretnost da je znal iz niča ustvariti umetnino.

Prof. ANDREJ BUDAL
predsednik upravnega odbora SNG

Prizor iz Goldoni-Rupljevih «Primorskih zdrah» v uprizoritvi SNG

ANEKDOTE

SREMAC V KAVARNI

Nekoč je prišel Stevan Sremac v kavarno, ki je bila skoraj popolnoma zasedena. S težavo je našel prazno mizo in sedel, pa je že prišel natakar:

«Oprostite, ta miza je zasedena!»

«Nič ne de, odnesite jo, meni pa dajte drugo!»

MARK TWAIN IN SLIKE

Znani ameriški književnik Mark Twain je prejemal fotografije svojih častilcev, ki so zatrjevali, da so mu podobni. Navsezadnje mu je bilo vsega tega dovolj, posnetke je sežgal, njihovim lastnikom pa je odgovoril:

«Ker mi je vaša slika podobna, sem jo dal v okvir in jo zdaj uporabljam kot ogledalo za britje.»

Pred trgatvijo nujna opravila ki jih terja klet in vinska posoda

V tem mesecu se kmetijski posli deloma prenesjo tudi na dom: vinogradniki morajo spraviti klet v red. Ker je vedno dosti drugih opravil, s tem važnim opravilom kaj radi odlagamo, češ da je do trgatve še čas. Čas pa naglo beži in nas navadno prisili, da izvršimo opravila le na pol. To je slaba navada, ki se pogosto maščuje po stari kraški izkušnji: Kar je vinogradnik pripravil, je kletar zapravil.

Čistoča igra v kmetijskem gospodarstvu veliko vlogo, v kletarstvu pa še posebej. A ne čistoča le za oko, ampak tudi razumna čistoča. Kaj pomaga, če ima gospodinja na primer prednjo, vidno stran omare v najlepšem redu, če pa je v omari, pod njo in za njo prav obratno! S čistočo ne smemo streči le očem, marveč se z njo borimo proti raznim škodljivcem, ki ogražajo naše gospodarstvo (okvara živil, obleke, pohištva, poljskih in drugih pridelkov). V našem primeru gre za pravilno pripravo prostora in posode, namenjene grozdju, moštu in vinu.

Med letom se v kleti nabere polno tega, kar ne spada semkaj: prah, blato, pajčevine in drugo. To je treba vse pred novim vinskim pridelkom temeljito odstraniti in klet razkužiti. Klet naj se — kolikor se le da — prezrači in osonči.

Drugo je red, ki zavzema v gospodarstvu prvo mesto. Vsaka reč na svoje mesto, da je po potrebi hitro pri roki. Iskanje je zamuda časa, pogosto še kaj več, vselej pa v gospodarsko zgubo.

Nikjer pa se nesnaga ne maščuje tako, kot pri vinski posodi. Nesnažna, pusta, nakisana ali plesniva posoda prečrta mnogim gospodarjem edini dohodek. Pa tudi če se vino vzdrži, ni takšno, kot bi lahko bilo, in ne vabi kupca. Tako je na žalost še vedno v mnogih naših hramih. Zunanjost sodov je pokrita z debelo plastjo plesnobe, veha je zavita v smrdljivo cunjo, kjer najdejo zavetišče ocetne glivice. Z zalivanjem soda pridejo ocetne glivice v vino in ga spremenijo v kis.

Snažimo vinsko posodo tudi med letom. Skozi snažni les pride v vino zdrav in čist zrak, ki dejstvuje zelo ugodno na vino. Zlasti pa je treba osnažiti sode pred trgatvijo. Najprej jih s ščetjo in peskom dobro oribamo in operemo ter dobro osušene namažemo z oljem. Z njim namažemo tudi sodove obroče, kar ovira rjo. Boljši pa je za to železni lak, ki da sodu tudi lepo zunanjost.

Plesnive, puste in takšne sode, v katerih je bila zavrelica, popravimo takole:

Najprej jih znotraj dobro ostržemo in odstranimo vinski kamen (grampo). Če ne moremo v sod, mu zbijemo dno. Nato sod nekajkrat dobro speremo z mrzlo vodo, ga z njo napolnimo in pustimo v njem 2 do 3 dni. To ponavljamo, dokler ni voda, ki se izlije iz soda, čista in brez sumljivega okusa. Sedaj uporabimo toplo vodo. V vrelo vodo denemo sodo (5 kg na 100 l), vlijemo v sod, ga začepimo in valjamo sod sem in tja. Tudi to spiranje je priporočljivo ponoviti. Končno operemo sod s čisto, mrzlo vodo in ga zavinimo (zabolidimo). Za to uporabimo slabše vino, ki ga zavremo, ali pa gorko vodo, v kateri so se kuhale tropine. To pustimo v sodu toliko časa, da se ohladi.

Plesnive sode popravimo tudi z žvepleno kislino (hudičevim oljem). V ta namen izbijemo sodu dno in ga očistimo plesnobe, nato ga umijemo z vodo, kateri smo primešali nekoliko žveplene kisline (tri četrt l na 100 l vode). Paziti moramo, da ne vlijemo vode v žvepleno kislino, ampak obratno (žvepleno kislino v vodo), da nas zaradi naglega segretja ne oškropi.

Opranemu sodu denemo dno, ga nabijemo in dobro zažveplamo. Na podoben način napravimo nov sod, le da ga ne strgamo in spiramo z mrzlo vodo. Najprej ga dobro operemo z večjo količino tople vode, kateri smo dodali 5 kg sode na 100 l vode. To delo ponovimo. Slednjič vlijemo v sod na vsak hl vode 3 četrt litra žveplene kisline in končno napolnimo sod z mrzlo vodo in jo pustimo v njem 3 do 5 dni. Pred uporabo sod ovinimo. Osušen sod nekoliko namažemo z navadnim oljem. V tako pripravljeno posodo lahko vlijemo vsakršno vino, vendar je bolje, da jo ne napolnimo s starim vinom, še manj pa z najboljšimi sortami vina. To velja tudi za pokvarjene sode.

Rabljen, prazen sod takoj operemo s čisto vodo, ga odcedimo, zažveplamo in zabijemo, da ne more žvepleni dim iz soda. Zveplanje nekajkrat v letu ponovimo. Žvepleni dim (dvokis) ovira razvoj plesnobnih glivic. Pred novo uporabo operemo sod s čisto vodo. (Sicer se za uspešno čiščenje posode dobijo tudi druga učinkovita sredstva).

Bolje od vina - namizno grozdje

Večina vinogradnikov meni, da mu trta nudi dohodek samo z vinom. Vendar pa se je ponekod izkazalo, da se da od trte prodati tudi — grozdje. In še bolje se proda, kot vino. Pa manj dela je s tem. Seveda pa je treba v ta namen saditi primerno sorto trte. Ni vsaka trta za to primerna.

Mednarodni urad za vino, ki ima svoj sedež v Parizu, je objavil statistične podatke o vinskem pridelku leta 1954 v vseh državah. Svetovni pridelek vina je znašal 223 milijonov 269.000 hl, a namiznega grozdja so pridelali le 3 milijone 140.000 ton, torej komaj dobrih 10 odst. vsega pridelka. Namiznega grozdja porabijo na prebivalca: v Turčiji 24.1 kg, Grčiji 16.9 kg, Španiji 10.7 kg, Italiji 12.7 kg, Jugoslaviji 7.29 kg, Franciji 5.12 kg in v ZDA 3.5 kg.

Iz tega se vidi, kako malo grozdja užijejo ljudje po svetu v primeri z drugo hrano. In vendar je grozdje zelo zdravo in tudi razmeroma tečno živilo. Grozdni sladkor, ki ga vsebuje grozdje, je najlaže prebavljiv, ker ga organizem lahko takoj izrabi. Poleg tega je v kilogramu grozdja 8 do 10 g kisline, ki ugodno deluje na prebavila, 3 do 5 g vitamina B in B2 ter C, ki so vsi zelo potrebni za pravilno delovanje človeškega telesa. Kilogram grozdja ima vrednost 600 do 800 kalorij, kar zadostuje za četrtino dnevne hrane. Poleg tega so v grozdju še beljakovine, fosfati in druge rudninske snovi. Zdravniki pa predpisujejo grozdje tudi za nekatere bolezni kot dietično hrano.

Če vse to vemo, in še zlasti, če upoštevamo, da so naši vinogradi povečini zelo blizu mesta, je naš nasvet, da bi sadili več trt za namizno grozdje, in bi bilo prav, če bi se vsaj tisti, ki delajo nove vinograde, odločili za to.

Francija bo na svetovni razstavi leta 1958 v Bruslju pokazala v posebnem paviljonu svoje vinarstvo in svoja vina ter bodo v ta namen postavili še poseben paviljon z imenom «Francija — vinarska in gastronomska».

* * *

Vinski pridelek v Argentini je bil lani za polovico manjši od pridelka v prejšnjem letu. Domače zaloge so skoraj popolnoma izčrpali, zaradi tega je vinska trgovina v krizi.

* * *

Potrošnja vina v Italiji narašča. Pred vojno je prišlo na prebivalca 85 l, lani pa 97,1 l. Zanimivo je, da so ugotovili tudi povečanje porabe mesa, mleka, sadja, riža, sladkorja.

ZNANSTVENO DELO V OKVIRU GEOFIZIČNEGA LETA

Šola je kriva, da ni tehnikov

Raziskovalni inštituti nimajo dovolj strokovnjakov - Za sodobne industrijske naprave pa sploh ni usposobljenih moči - Luigi Einaudi ostro kritizira italijanske visoke šole - Primerjanje s šolami v SZ

Že več mesecev, odkar se je začelo geofizično leto, se pojavljajo v italijanskem tisku glasovi, ki kritizirajo razmere v italijanskem gospodarstvu zlasti pa dejstvo, da Italija sploh ni pripravljena na vse tiste naloge, ki bi jih morala na podlagi sprejetih obvez v skupnosti narodov (46 jih je) izvršiti. Hude so te kritike in se dotikajo raznih panog, ki prihajajo pri tem v poštev.

Očitki se nanašajo zlasti na naprave, ki so potrebne za to, potem na laboratorije, oz na znanstveno delo vobče in najbolj pa na pomanjkanje strokovno usposobljenih oseb, ki naj bi vse to izvajale. Vse drugo se nekako še da na hitro in z večjimi ali manjšimi žrtvami urediti, toda strokovnjakov, ki so v ta namen potrebni, pa ni moč kar čez noč ustvariti. Da bi to zmogli, je treba več let strokovnega pouka v šolah vseh stopenj in vrst. In prav to pri nas manjka. Večina javnega mnenja se sploh ne zaveda resnosti tega vprašanja, sploh ne ve, kako bi moralo biti, saj niti mnogo ne razume, čeprav sedaj tu ali tam kaj malega bere v tisku o tem in onem pojavu, ki so ga odkrili v zvezi s službo v okviru geofizičnega leta. Odkrili v drugih državah, drugi znanstveniki, se razume.

Ze začetek geofizičnega leta je šel pri nas kar tako mimo, skoro neopazno. Tisk ni mnogo pisal o tem. Namreč, ne v taki meri in tako poglobljeno, kot bi to zaslužilo. Pisali so v tonu, kot da gre za nekake čudežne, nerazumljive reči. Skratka: senzacija. In ljudje so brali in se čudili. Niso pa razumeli. V Veliki Britaniji so na primer ob začetku geofizičnega leta imeli posebno televizijsko oddajo, v kateri so znanstveno pojasnjevali in obravnavali ta nadvse važen dogodek. V Italiji pa je glede tega le neka več ali manj bleda slika o nekakšni čarovniji in nihče se ne zmeni, da bi to razjasnil in osvetlil.

Na znanstvenem področju se res ne moremo meriti z drugimi narodi. Zanimivi so podatki, ki jih je objavil v knjigi P. G. Grasso o tem, kako gleda italijanska mladina na to. Grasso je objavil statistične podatke neke ankete med dijaki o poklicu, ki bi si ga želeli. Od 1547 dijakov jih je bilo samo 25, ki so izrazili, da bi se radi posvetili znanosti in samo trije so se izjavili za študij mineralogije. Nobeden si ni želel geologije, 292 se jih je izreklo za zdravniški poklic in 164 za inženirskega. Iz vprašanj, ki so navedena v omenjeni Grassovi knjigi in iz odgovorov nanje, pa je precej očitno, da nima, ne spraševalec ne dijaki, jasne predstave o pomenu, ki ga ima dandanes poklic znanstvenika.

Da je pri nas zelo majhno zanimanje za znanost vobče, je seveda kriva šola. Šolski sistem je pri nas tak, da pripravlja ljudi, ki jih ni moč uporabiti v tehniki, v industriji ali pa celo pri znanstvenem delu. Živimo v dobi, ko je tehnični napredek na vseh področjih silovit, ko znanstveniki raznih narodov tekmujejo v raziskovanju in odkrivanju novih materij in postopkov, novih činiteljev, in ko vse to tudi v življenju že na veliko izkoriščajo, medtem ko imajo v naših šolah za greh, če se otrokom govori o kometu, o naravnih zakonih, o iznajdbah in podobno. Izgubljajo se v abstraktnih razpravah in doktrinah, s katerimi v vsakdanjem življenju ne vedo, kaj bi počeli in kar v Evropski skupnosti res nič ne upoštevajo.

Kritiki očitajo šolskemu ustroju, da ni življenjski. Da ne upošteva tehničnega napredka v svetu, da je učna snov še vedno prav taka, kot je bila pred sto leti, da so strokovne šole premalo opremljene za pouk, da so brez sodobnih učil, in celo, da ni dobrih šolnikov. Tudi na univerzah se čuti pomanjkanje strokovnjakov. Zlasti na tehnični fakulteti, na kateri se šolajo bodoči inženirji. Tudi te niso prav nič opremljene za stroko, ki jo poučujejo. Ne s pripomočki, še manj s strokovno usposobljenimi profesorji. In primerjajo. Primerjajo s šolami pri drugih narodih, s tem, kako veli okvažnost polagajo drugod na šolanje svojih strokovnjakov, ter navajajo seveda tudi razne podrobnosti o tem.

Bivši predsednik republike Luigi Einaudi piše v neki razpravi o ustroju italijanskih univerz in ostro kritizira razmere, v katerih morajo delati ter miselnost dijakov, ki študirajo samo zato, da si pridobijo akademski naslov, da jih je malo, ki jim je res do tega, da bi si pridobili znanje. Univerza «bonne à tout faire»: za juriste in filozofe in uradnike vseh vrst. A strokovnjakov, znanstvenikov, malo ali pa nič.

Cesare Zappulli pa opisuje šole v SZ. V vseh šolah je delo mnogo bolje organizirano in ustaljeno. Obvezna šola traja sedem let, in dosežejo dijaki višjo stopnjo, kot dijaki iste stopnje v ZDA. Pouk je v SZ resna zadeva, in tudi dijaki to zelo resno vzamejo. Študirajo vestno in redno, in imajo več delovnih dni kot v Ameriki, da ne rečemo, več kot pri nas. Že v prvih sedmih letih imajo v šestih razredih prirodopisje, v petih fiziko, a v štirih kemijo. Matematike se učijo v vseh razredih. Šole so najbolje opremljene z vsakovrstnimi in najmodernejšimi aparati in drugimi učnimi pripomočki. Navaja za primer geografski inštitut moskovske univerze, kjer so ameriški obiskovalci videli, da imajo na razpolago pri pouku fotogrametrični aparat, ki je najboljši, kar jih sploh obstaja in ima enakega samo geološki inštitut v Denveru.

In je zato razumljivo, kako je mogoče, da je diplomiralo pred dvema letoma v Rusiji 50.000 tehnikov, a v ZDA le 22.000.

Tisti, ki so odgovorni za napredek svojega naroda, so spričo takih podatkov zaskrbljeni.

Geofizično leto je ugodna priložnost, da bi tudi pri nas začeli misliti na spremembo sedanjega ustroja šolstva. Vse vrste šol morajo biti usmerjene v bodočnost, morajo pripravljati mladino za njene bodoče naloge, morajo mlademu človeku nuditi tisto znanje, ki ga bo potreboval v življenju, dati mu morajo znanje, da se bo mogel uveljaviti zlasti v domači proizvodnji, ki bi se morala osamosvojiti, da bi povečala narodni dohodek in povišala življenjski standard prebivalstva. 50-milijonski narod ne bi smel živeti vedno samo od milosti in dobrote drugih narodov in se zanašati samo na izseljevanje, na iskanje zaslužka drugod. Doma bi lahko bilo za vse zadosti kruha.

Morda bo prav dejstvo, da se nahaja danes naša dežela v nekoliko neprodnem položaju pred ostalimi narodi glede na obveze, ki jih je sprejela v zvezi z geofizičnim letom, pripomoglo, da se bodo odgovorni krogi le zganili in poskrbeli, da bo tudi naša šola šla vštric s sodobno znanostjo, s sodobni mživljenjem.

«Kdor se ustavi, je izgubljen!» Kdo je že to rekel?

Učiteljski zbor „E. Adamič" spet v Trstu

Učiteljski pevski zbor «E. Adamič», ki se je udeležil petega mednarodnega tekmovanja pevskih zborov v Arezzu (na katerem so sodelovali tudi Francozi, Španci, Nemci, Avstrijci, Američani in Italijani) in na katerem je v ostri mednarodni konkurenci dobil v svoji skupini drugo nagrado in denarno nagrado 200.000 lir, gostuje danes v Križu s koncertom v spomin 10-letnice smrti slikarja Alberta Sirka.

«Boljši svet» jezuita Lombardija

V Južni Ameriki je v teku zelo intenzivna akcija, znana pod imenom *«Za boljši svet»*. Vodi jo znani rimski jezuit pater Lombardi. Glavno je seveda borba proti komunizmu in okrepitev katoliške borbenosti nasploh. Pater Lombardi je zlasti posvetil svojo pozornost Kolumbiji.

Londonsko tajništvo anglikanske cerkve objavlja zanimive podatke o verskem stanju in konfliktih v Kolumbiji. Protestantske cerkve so tam izpostavljene že nekaj let, zlasti pa v tem poslednjem času hudim napadom: 7 cerkva so zažgali, 12 so jih zaprli po nalogu oblasti; zaprli so tudi 28 protestantskih šol, katoliški fanatiki so ubili 11 protestantov, 25 pa ranili...

Za boljši svet...

Omanska sončarica

Britansko ministrstvo za zunanje zadeve je objavilo spisek izgub v «kampanji», ki se je pred kratkim končala v Omanu. Izgube so navedene takole: Vojska sultana iz Muskata: 1 lahko ranjen; vojska Truci-Al Omana: 1 mrtev, 3 laže ranjeni; britanska vojska: *nekaj primerov sončarice*. Uporniki: ni točnega števila, a izgube cenijo na kakih 30 mrtvih in 20 ranjenih. Poleg tega so tudi trije državljani laže ranjeni.

Kdo bi rekel, po tistih bombardiranjih Nizve in drugih mest! Nekatera naselja so izravnali z zemljo. Skratka: šgračkanje in nekaj sončarice.

Japonska na Srednjem vzhodu

Tudi Japonska se v tem poslednjem času pojavlja na Srednjem vzhodu. Evo nekaj novih vesti o izredni japonski prodornosti: Japonska se pogaja s kraljem Saudske Arabije za petrolejsko koncesijo, na podlagi katere bi črpali 10 milijonov hl petroleja na leto. Japonci so pripravljeni pristati na naslednje pogoje: plačali bi takoj 2 milijardi jenov za koncesijo, 50 odst. pa od dobička pri tem petroleju.

Japonska pa želi dobiti koncesije tudi v Iranu. Vrgli so oči na ležišče petroleja pri Kumu, 130 km od Teherana. Tu naj bi oni sodelovali s kapitalom in tehnično pomočjo.

Japonska vlada namerava vložiti v roku 5 let 12 milijard jenov v petrolej Saudske Arabije, 8 in pol milijarde jenov pa v iranski petrolej.

Prisotnost Japonske na Srednjem vzhodu ni le v teh načrtih. Imamo tudi nekaj drugih, a pomembnih pobud in znakov japonske prodornosti: v Adani (Turčija) so Japonci zgradili predilnico s 30.000 vreteni; v Saudsko Arabijo in Sirijo izvažajo svoje kamione in džipe, in konkurirajo Evropi in Ameriki; v Egiptu gradijo veliko tekstilno tovarno ki bo stala 320.000 dolarjev. Nadaljujejo z gradnjo tovarne papirja, konserv itd.; zanimajo se tudi za Asuanski jez!

Vatikan, ZDA in Afrika

Ameriški poslanik v Rimu, veleindustrijec in kralj celuloze in papirja, Zellerbach, se v Rimu že nekaj tednov pogaja z vatikanskimi prelati. Gre za sodelovanje ZDA in Vatikana v Afriki. Zellerbach meni, da bi katoliška cerkev mogla igrati veliko vlogo v Gani. ZDA so pripravljene podpreti tudi ekonomsko misijonarje v tej deželi. On predlaga, da bi tamkajšnje angleške katoliške duhovnike zamenjali z ameriškimi. Vatikanu je povedal, da je že 70 ameriških duhovnikov, poleg tega še črncev, pripravljenih za odhod v Gano.

Baje se Vatikan s tem strinja. Prvi ukrep v okviru tega novega sodelovanja bo ta, da bodo zamenjali škofa Porterja z nekim monsignorjem, ki bo bolj naklonjen ameriškemu departmaju.

Toda Zellerbach se ne zanima samo za Gano, ampak tudi za ozemlja pod francosko upravo: Dahomey, Haute Volta itd. in tudi za Nigerijo. In baje je ta akcija v zvezi z načrtom, da se ustanovi neka federacija zapadne Afrike, ki bi bila pod vplivom Washingtona.

FOTOGRAFSKI KOTIČEK

Razvijanje filma

Do sedaj smo hodili z našim fotoamaterjem po največji svetlobi, ko smo se menili o optiki, fotoaparatu, filmih, filtrih, formatu in o estetiki. Danes pa bomo stopili malo v temo in se bomo seznanili z razvijanjem filma.

Za razvijanje je potrebna temnica, čemur ustreza vsak temen prostor, kuhinja, klet, kopalnica, sploh vsak prostor, ki ne pušča svetlobe. Začetnik misli, da je za razvijanje potrebna komplicirana naprava, kar pa ne ustreza resnici. Tudi najbolj revna kuhinja razpolaga s tremi skledicami, ki zadostujejo za naše delo. Potrebna nam je še rdeča luč, ako razvijamo ortokromatične filme, zelena pa, ako imamo opravka s pankromatičnim materialom. Seveda je potrebna pri razvijanju določena razdalja od luči, a seznanili bomo fotoamaterja tudi z načinom, ki dopušča razvijanje pri svetlordeči luči in celo pri revni svetlobi, ki jo oddaja navadna sveča. Moderni fotomaterial, posebno pankromatični, je tako občutljiv za vse barve, da je za razvijanje najbolj priporočljiva popolna tema, a na razpolago so nam taki pripomočki, da si ne mučimo oči s temnordečo ali temnozeleno lučjo, ampak da lahko razvijamo pri taki svetlobi, ki dopušča ogledovanje filma že od druge minute razvijanja naprej. Seveda gre delo hitreje od rok, če razpolagamo s posebno posodico, ki ji pravimo tank. Filmi v tanku se namreč razvijajo na svetlem, potem ko smo v popolni temi vložili osvetljeni film v zato posebno prirejeno serpentinasto napravo, ali pa jo povili s celuloidnim trakom in jo, vedno v popolni temi, vložili v tank. Ta je namreč s pokrovom hermetično zaprt in vse delo razvijanja, pranja in fiksiranja opravimo lahko pri največji svetlobi. Seveda je tako delo popolnoma avtomatično in zahteva vsaj približno točno osvetlitev, kajti s premalo ali preveč osvetljenim filmom si pomagamo pri kopiranju ali povečanju z mehkim, normalnim ali trdim papirjem, fotografski posnetek pa se nam bo posrečil dobro le v primeru, da je bila osvetlitev pravilna.

Razvijalec je vodena raztopina raznih kemičnih sestavin, ki razvije v filmu skrito sliko, katero po razvijanju fiksiramo in dobro operemo, nakar jo lahko ogledujemo pri vsaki svetlobi.

Razvijalce delimo v dve skupini. V prvo skupino spadajo taki razvijalci, ki razvijajo skrito sliko predvsem na površini in šele pozneje v globino. Takim pravimo hitri ali rapidni razvijalci. V to vrsto spadajo amidol, rodinal in metol, ki razvijajo bolj mehko, medtem ko počasni razvijalci razvijajo bolj trdo. V drugo vrsto spadajo adurol, hidrokinon, glicin, brenzkatekin ortol, edinol in še mnogo drugih.

Fotoamater naj ne misli, da se bo moral seznaniti z vsemi. Večina navedenih razvijalcev je šla že v popolno pozabljenje, kajti izven fenolendiamina, ki ga rabimo za razvijanje mikrofilmov, da dosežemo drobno zrno, sta ostala kot prototipa metol in hidrokinon, ki sta sestavna dela vseh tistih razvijalcev, ki jih srečamo pod različnimi imeni. Iz metola in hidrokinona sestavljen razvijalec služi ne samo za razvijanje filmov, ampak skoraj izključno za razvijanje papirja. Iz metola, ki dela mehko in hidrokinona, ki dela trdo, sestavimo lahko razvijalec, ki ustreza vsaki potrebi, ker je odvisno samo od razmerja med tema dvema, ali bo naša sestavina razvijala mehko ali trdo. Čim več metola bo v našem razvijalcu, tem mehkejše bo razvijanje, obratno pa bomo pomnožili količino hidrokinona, ko gre za trde slike, posebno če reproduciramo črnobele osnutke.

Za danes smo našemu fotoamaterju samo pokazali temnico in da ne bomo predolgi, bomo za sedaj končali. Prihodnjič pa se bomo zaprli vanjo in razvijali bomo osvetlene filme, kar ne predstavlja posebne težkoče. Malo dobre volje in potrpljenja in v kratkem bo naš fotoamater neodvisen od dragih in večkrat slabih trgovin.

R. P.

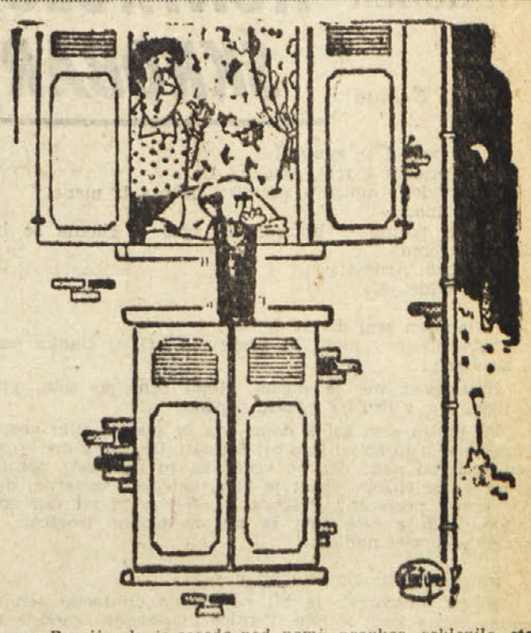

— Pravijo, da je soseda pod nami pravkar zaklenila stanovanje in odšla na dopust!

Goriško-beneški dnevnik

Interpelacija svetovalcev KPI županu dr. Bernardisu

V otroškem vrtcu v Podturnu bodo poučevale redovnice

S tem so propadle želje občinskih otroških vrtnaric, da bi dobile službo v mestu - Kdaj bodo razpisali konkurz za otroške vrtnarice

Svetovalca KPI v goriškem občinskem svetu sta poslala županu dr. Bernardisu interpelacijo v zvezi z otroškim vrtcem v Podturnu, ki so ga zaupali redovnicam bližnjega otroškega vrtca San Giuseppe. Interpelacija pravi, da je občinski odbor sklenil, da se zaupa novozgrajeni otroški vrtec v Podturnu ustanovi ONAIR. V sporazumu z ONAIR se nikjer ne govori o učnem osebju, ampak samo o upravi in «didaktičnem ravnanju». Ker se zdi, da je to odločitev sprejela ustanova ONAIR ne glede na možnosti, ki jim jih daje zgoraj omenjeni sporazum, in ker bi bila vsaka diskusija v občinskem svetu zgolj akademija, ker bodo v otroškem vrtcu pričeli s poučevanjem 13. septembra.

Interpelanta vprašujeta gospoda župana (ki je član upravnega sveta ONAIR) in odbor, če so vedeli, ko so sprejeli sklep, da ta sporazum predvideva prepustitev vrtca, ki ga finansirata občina in država, religioznim vzgojiteljem; zakaj v tem primeru niso sporočili javnosti vzroke (kot je napravil odbor v Gradiški, ko je šlo za enak primer), da ne bi otroške vrtnarice ONAIR gojile iluzij, da bodo poučevale v Gorici.

Ob tej priliki izkoriščata priložnost in vprašujeta župana in odbornika za javno vzgojo, kdaj namerava in če namerava razpisati natečaj ki ga že dolgo obljubljajo in pričakujejo, da bi prišle občinske otroške vrtnarice do stalnosti, medtem ko so sedaj prisiljene iz leta v leto konkurirati v prednostno lestvico, ki jo sestavlja od odbora sestavljena komisija, in s tem končno urediti — v okviru splošnega seznama občinskih uslužbencev, ki ga bodo slej ali prej morali urediti — položaj otroških vrtnaric, da se uredi njihov položaj do pokojnine in da se obenem nudi pravna in upravna gotovost občinskim otroškim vrtcem.

—«»—

Obmejni promet v Benečiji

V avgustu zabeležili 21.000 prehodov

Obmejni promet s propustnicami in z dvolastniškimi dovoljenji je tudi v Beneški Sloveniji zabeležil zelo visoke številke.

V avgustu so zabeležili skoraj 21.000 prehodov v obe smeri. Število je kar za 5.000 večje od števila prehodov v mesecu juliju. Če odštejemo 4988 prehodov dvolastnikov, je ostalo še vedno 15.969 prehodov v avgustu, od tega 11.323 prehodov jugoslovanskih in 4646 italijanskih državljanov. Med dvolastniki pa je bilo 2722 jugoslovanskih in 2266 italijanskih državljanov.

Čez blok prve kategorije v Stupici je šlo s propustnicami 6137 jugoslovanskih in 3558 italijanskih državljanov. Čez blok druge kategorije v Učeji pa so zabeležili 200 prehodov jugoslovanskih in 40 prehodov italijanskih državljanov. V Čepletišču so zabeležili 1120 prehodov jugoslovanskih in 172 italijanskih državljanov; Dreka: 1193 jugoslovanskih in 411 italijanskih državljanov: Topolovo: (dvolastniki) 210 jug. drž.; Robedišče: 380 jug. in 66 ital. državljanov; žičnica v Dreki: 670 prehodov italijanskih dvolastnikov.

—«»—

Temperatura včeraj

Včerajšnjo najvišjo temperaturo na goriškem letališču so zabeležili ob 14.30, ko je bilo 27.4 stopinje, najnižjo pa ob 4. uri, ko je bilo 9,6 stopinje.

Iz krožnega sklada skoraj ena milijarda

O krožnem skladu se je svoj čas precej pisalo. Zadnje čase pa je šel precej v pozabo; do tega pojava je prišlo predvsem zaradi tega, ker si marsikdo, ki bi pri nas rad pričel s kakšno industrijsko delavnostjo, poišče posojilo kjerkoli, le iz krožnega sklada jih ne jemljejo. S tem pa niti od daleč ne trdimo, da je sklad mrtva črka in da se ga nihče ne poslužuje. Številke dokazujejo, da je od lanskega 1. junija do letošnjega 1. julija bilo v goriški pokrajini izplačanih posojil za 944.250.000 lir. Krediti so bili razdeljeni med sledeče kategorije: hoteli 26 milijonov, prehrana 235 milijonov, keramika 3.750.000, kemična industrija 12 milijonov, električna 506 milijonov, gradbeni material 30.600.000 lir, metalurgija 97.500.000, tekstilna industrija 33.400.000 lir.

Blagovna izmenjava v juliju

Izdali so 77 izvoznih in 47 uvoznih dovoljenj

V okviru videmskega sporazuma o trgovinski izmenjavi med obmejnima conama, so v juliju izdali na goriški trgovinski zbornici 47 uvoznih dovoljenj za uvoz 68.438.000 lir blaga: uvozili so les, parkete, kurivo, žaganje, lignit, konje za delo in za zakol, govejo živino za zakol, govejo in svinjsko meso, jajca, sadje, zelenjavo, fižol, cement, mineralno vodo, gradbeni material, kraški kamen itd.

V istem času so izdali tudi 77 izvoznih dovoljenj za 159 milijonov 589.667 lir raznega blaga. Izvozili so nadomestne dele za razne avtomobile, motoskuterje in kolesa, pnevmatike, električni material, radijske dele, tkanine in predivo, tehnične filtre, pisalne in računske stroje ter blago širke potrošnje.

Stanje avtonomnega kompenzacijskega računa z dne 1. avgusta 1957 le sledeče: saldo 31. decembra 1956: 270 milijonov 228.183, prejeta vplačila od 1. januarja dalje: 387.997.079 lir, izvršena plačila od 1. januarja dalje: 486.088.308 lir. Saldo 1. avgusta 1957: 172.116.954 lir.

—«»—

Gradbena delavnost v Gorici

Vedno bolj navzgor

V gradbeni delavnosti v Gorici se že nekaj časa opaža, da išče nove poti. Pred leti je bilo zgrajenih precej stanovanjskih hiš «manjšega kalibra» na periferiji. V zadnjem času pa so gradbeni inženirji pričeli izkoriščati številne mestne parcele in projektirati na njih visoke stanovanjske hiše. Na Korzu je gradnja prvega nebotičnika že precej blizu uresničitve. Tudi 13-nadstropni nebotičnih poleg Verdijevega kinematografa je v grobem že dozidan. Sedaj pa se je izvedelo, da bo v prihodnjih dneh predložen občinskemu tehničnemu uradu v odobritev načrt za gradnjo tretjega 13-nadstropnega nebotičnika na parceli med bolnišnico dobrodelnih bratov in Ul. Parini. Stavba bo visoka 43 metrov in bo imela 24 stanovanj. Načrte sta pripravila tržaško inženirja Bruno Gelletti in Aldo Venturini.

—«»—

Mednarodna folklorna prireditev v Gradiški

Danes zvečer ob 20. uri bo v okviru praznika lista «l'Unità» v Gradiški večja prireditev, na kateri bodo poleg krajevne folklorne skupine nastopili tudi folkloristi in pevski zbori iz Jugoslavije in Avstrije. Zvečer bodo prižgali umetne ognje. Naslednji dan bo ob 16. uri gimkana, ob 20. uri ples in prosta zabava. Ples bo tudi v ponedeljek zvečer.

—«»—

Vandalizem v Ažli

Prebivalci Ažle so zelo ogorčeni zaradi vandalizma, ki so ga nekatere osebe pokazale v tamkajšnjem drevoredu: odnesle so oporne kole, ki so jih postavili k drevesom, zasajenim na «dan drevja». Obenem so razbili in odnesli tudi nekatere prometne znake. Karabinjerji so uvedli preiskavo in je želeti, da bi storilce čimprej izsledili.

—«»—

— KINO —

CORSO. 17.15: «Souvenir d'Italie», De Sica, Alberto Sordi, cinemascope.

VERDI. 16.30: «Alarem v New Yorku», M. Held in M. Tiller.

CENTRALE. 17.00: «Quantez», F. Murai in D. Mallone, v cinemascope in barvah.

VITTORIA. 17.15: «Tanny, divja roža», D. Reinolds in Lesie Nilsen, v cinemascopu in barvah.

MODERNO. 17.00: «Tisoč in ena noč».

Odobrenih 469 tisoč občini Doberdob

Dokončno uredijo poštno poslopje

Te dni je prefektura sporočila doberdobski občinski upravi, da je na razpolago 469 tisoč lir za dokončno ureditev urada za delo in pošte. S temi denarjem bo mogoče uporabiti poslopje, ki je že dolgo časa v surovem stanju in brez koristi.

Na račun poštnega poslopja je bilo že dosti napisanega in ne bi mogli več kaj povedati, kar ne bi bilo že stokrat povedanega. Poslopje je ponesrečeno po obliki kakor tudi po legi in vredno spričevalo svojih očetov. Toda ker Doberdobci niso Ribničani, da bi bili zmožni premikati poslopja, če niso bila na zaželenem mestu, je bilo vendarle treba nekaj napraviti, da se uredi in da prične služiti namenu, zaradi katerega je bilo zgrajeno. Z denarjem, ki ga bo občina prejela, bo delo mogoče dokončati in premestiti poštni urad in urad za delo v nove prostore. S tem bo dobila občinska uprava nekoliko več prostora, ki ga prav zares potrebuje.

—«»—

Nesreča gospodinje v Šent Mavru

Na opazovalnem oddelku so pridržali 35-letno gospodinjo Stanislavo Pintar s Svetogorske ceste 37. V bolnišnico so jo pripeljali z rešilnim avtom Zelenega križa. Ugotovili so ji možganski pretres in poškodbo na desni nogi. Ker je še vedno v nezavestnem stanju, niso mogli izvedeti, zakaj si je povzročila tako težke telesne poškodbe. Zdi se, da se je Pintar s kolesom poškodovala v Šent Mavru, kjer so jo ob 20.30 našli v nezavestnem stanju.

—«»—

Nesreča delavca v livarni SAFOG

Z rešilnim avtomobilom Zelenega križa so ob 11. uri pripeljali v ambulanto ustanove INAIL v Ul. Roma 50-letnega Bruna Rossettija iz Gradiške. Rossetti je delal na strehi v livarni SAFOG. Iz doslej neznanih vzrokov pa je padel z nje in se precej poškodoval. Zdravnik mu je ugotovil rano na glavi in po obeh rokah in poškodbe na desni strani telesa.

—«»—

Seja obč. odbora

Sestal se je občinski odbor, ki je sklenil v soboto popoldne otvoriti štiri učilnice in telovadnico v osnovni šoli v Strežičah ter ob tej priliki nagradili z zlatimi odlikovanji štiri osnovnošolske učitelje za njihovo 40-letno delovanje. V popoldanskih urah bodo izročili namenu novo javno razsvetljavo v Standrežu.

V nedeljo pa bo program še bolj obsežen in bodo organizirali celo vrsto manifestacij v okviru desete obletnice priključitve Gorice k Italiji.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese, Korzo Italia 31, tel. 24-43.

Danes otvoritev v Palermu

Kotalkarji 6 držav na svet. prvenstvu

Italijanski tekmovalci veliki favoriti

PALERMO, 6. — Jutri se bo v Palermu začelo svetovno prvenstvo v kotalkanju. Zanj se je sprva prijavilo 12 držav, udeležilo pa se ga bo le 6 in sicer: Italija, Francija, Španija, Belgija, Avstrija, Zah. Nemčija v moški konkurenci ter Italija, Zah. Nemčija in Belgija v ženski konkurenci. Skupno bo v sedmih disciplinah na programu tekmovalo okrog 50 atletov. Tekmovalna proga je dolga 542 m.

Slavnostna otvoritev prvenstva bo jutri ob 17. uri z mimohodom nastopajočih ekip in z zaprisego. Tekmovanja se bodo začela uro kasneje s prvo disciplino: 5000 m za moške, kateri bosta sledili 10.000 metrov za ženske in 20.000 m za moške. V nedeljo zjutraj bodo najprej izločilna tekmovanja moških in žensk na 1000 metrov, popoldne pa finali v naslednjem vrstnem redu: 1000 m moški in ženske, 10.000 metrov moški, 5000 m ženske.

V Palermu se medtem že zbirajo tekmovalci. Včeraj zvečer so kot prvi prišli Španci, danes dopoldne pa Avstrijci. Prihod francoske ekipe je predviden za nocoj pozno zvečer, od Belgijcev pa sta doslej prispeli dve tekmovalki in 1 tekmovalec. Italijanska ekipa velja za velikega favorita.

TENIS

FOREST HILLS, 6. — V četrtfinalu teniškega prvenstva ZDA so bili doseženi naslednji rezultati:

Posamezniki:

Cooper (Avstral.) - Patty (ZDA) 6:3, 6:3, 6:1.
Davidson (Sved.) - Mayne (ZDA) 3:6, 6:3, 7:5, 6:4.

* * *

BADEN BADEN, 6. — V osmini finala teniškega turnirja v Baden Badenu je Sirola (It.) premagal Nemca Eckleba s 4:6, 6:4, 6:3, Merlo (It.) pa Lenzo (Nem.) s 6:1, 6:2.

Športni dnevnik

18 enajstoric v borbo na zelenih poljih

Jutri prvo kolo A lige v nogometni sezoni 1957-58

Bologna na papirju najmočnejša - Kaj bo zmogla Fiorentina brez Julinha? - Debut Alessandrie in Verone

Jutri se bo torej začelo vrteti kolo italijanskega nogometnega prvenstva A lige. Na pragu dolge in naporne sezone bi bilo seveda prezgodaj dajati kakršnekoli napovedi, pa čeprav tudi samo za prvo kolo. Dosedanje trening tekme so namreč pokazale, da večina enajstoric še ni vigranih, da v svojih prenovljenih formacijah še niso amalgamirane in da pač potrebujejo še nekaj časa, preden bodo dosegle nivo, ki bo potem več ali manj stalen in značilen za nje. Seveda, dalo bi se morda napraviti neke vrste splošno kategorizacijo moštev glede na njihov gmotni položaj in njih tradicijo, se pravi kategorizacijo velikih in malih, toda to bi se utegnilo pozneje pokazati za krivično, saj bi ne bilo prvič, če bi kakšno provincialno moštvo igralo vodilno vlogo pred drugimi.

Klub temu previdnemu uvodu pa seveda ni mogoče mimo ugotovitev na osnovi kampanje nakupov, da se je med vsemi starimi in novimi člani lige za novo sezono najbolje oborožila Bologna, katere napad z Maschiom, Vukasom in Bonafinom predstavlja izredno udarno silo. Le malo bo verjetno zaostajal Inter s čvrsto obrambo in vražjim Angellilom v centru. Tudi Genoa je baje odlično pripravljena. Razpolaga z nenadkrivljivim Abbadijem v centru in dvemi odločnimi krili. Mnogo dobrega je znal športni tisk povedati v zadnjem času o Juventusu, ki baje reflektira celo na prvo mesto in tudi za Udinese velja, da sodi s svojima Pentrellijem in Lindskogom med elitnejše predstavnike italijanskega nogometa.

Poglavje zase predstavljata zaenkrat Fiorentina in Milan. Prva je ostala brez Julinha in na tekmi s Spartakom se je pokazalo, da brez njega barka škriplje. Nekaj podobnega je z Milanom, ker bi se sicer ne moglo in ne smelo zgoditi, da bi ga Spartak v drugem polčasu naravnost pritisnil v njegov kazenski prostor.

Popolni neznanki sta od starih Torino in Napoli. Oba sta se sicer tiho toda skrbno pripravljala, prevladal pa je vtis, da nista hotela že pred prvenstvom odkriti svojih kvalitet ali pa... šibkosti. Marjanović pa bo moral seveda upravičiti svoj lanski uspešni trenerski debut v Italiji. Isto velja v skoraj enaki meri za Lazio in predvsem za Romo, pa tudi za Spal, Padovo, Sampdorio, Lanerossi in Atalanto.

Preostaneta še «rekruta» Alessandria in Verona, ki sta zamenjala Palermo in Triestino. Obe enajstorici bosta vrgli v metež A lige vrsto novih igralcev brez velikih izkušenj in tudi brez znanih kvalitet, razen nekaterih izjem kot so Vitali, Manenti, Snidero in Castaldo od Alessandrije ter Ghizzardi od Verone. Toda s tem seveda še ni rečeno, da so novi igralci nujno slabši od vrste veteranov A lige in da ne bosta tako Verona kot posebno še Alessandria pripravili marsikatero presenečenje, morda celo že kar v prvem kolu. Zato tako Fiorentini kot Juventusu ne kaže podcenjevati debutantov.

Kot smo že v uvodu povedali, imajo ta naša ugibanja le relativno vrednost, ki jo lahko že jutrišnji dan potrdi ali pa ovrže. Prav zaradi tega pa vlada za jutrišnji start upravičeno veliko zanimanje med milijoni ljubiteljev nogometa v Italiji, ki bodo odslej ponovno vsako nedeljo napolnjevali stadione in dajali duška svojim občutkom, veselju, razočaranju itd.

Za sestavljavce športne stave še dodatek: v stolpec 1. stave so vključene tudi 4 (oz. z rezervami 6) tekme švicarske I. lige, ker se bo tekmovanje v B ligi začelo šele prihodnjo nedeljo. Kakršne koli prognoze so tu odveč in če se komu zdi, lahko kopira kar našo. V ostalem pa vso srečo in mnogo «trinajst».

	1	2	X
Alessandria-Fiorentina	1		X
Bologna-Udinese	1		
Inter-Torino	1		X
Juventus-Verona	1		
L. R. Vicenza-Milan	1	X	2
Napoli-Genoa	X	1	2
Padova-Lazio	1		
Roma-Spal	1		
Smapdoria-Atalanta	1		X
Chaux de Fonds-Bellinzona	1		
Grenchen-Chiasso	X		
Losanna-Servette	1		
Lugano-Basilea	X	2	
Grasshoppers-Young Fellows	1		X
Urania-Winterthur	1		

Pokal evropskih prvakov

C. zvezda-Dudelange 5:0

V ostalih dveh tekmah je CDNA (Bolg.) premagal Vasas (Madž.), Glasgow (Skot.) pa St. Etienne (Fr.)

LUKSEMBURG, 6. — V prvi tekmi za pokal evropskih prvakov je včeraj beograjska Crvena zvezda premagala luksemburškega prvaka Dudelange z visokim rezultatom 5:0 (2:0). Crvena zvezda je nastopila v postavi: Beara; Stanković, Zeković, Mitić, Spajić, Tasić; Nešović, Toplak, Rudinski, Kostić, Cokić.

Jugoslovanski prvak je na trenutke prikazal pravo ekshibicijo modernega nogometa, toda je na sredini polja, pred golom pa so njegovi napadalci zamudili številne zrele priložnosti. Domačini kljub prizadevanju in požrtvovalnosti niso mogli preprečiti visokega poraza. Najboljši pri Zvezdi je bila krilska vrsta, v napadu pa Toplak in Kostič.

* * *

SOFIJA, 6. — Pred 55.000 gledalci je bolgarski nogometni prvak CDNA v tekmi za pokal evropskih prvakov premagal Vasasa iz Budimpešte s tesnim rezultatom 2:1 (2:0). Oba gola za CDNA je dosegel Malinov, za Madžare pa je bil uspešen Budzsag.

* * *

GLASGOW, 6. — Pred 90.000 gledalci je v prvi tekmi za pokal evropskih prvakov Glasgow premagal francoskega prvaka St. Etienne s 3:1 (1:1). Povratna tekma bo 25. sept. v St. Etiennu.

* * *

REYKJAVIK, 6. — V kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo III. evropske skupine je Belgija premagala Islandijo s 5:2 (2:1).

Stanje v skupini je naslednje:

Francija	3	3	0	0	19:4	6
Belgija	3	2	0	1	16:11	4
Islandija	4	0	0	4	6:26	0

AVTOMOBILIZEM

Včeraj v Monzi najhitrejši Moss

MONZA, 6. — Na uradnih poskusnih vožnjah za veliko nagrado Italije je dosegel danes najboljši čas Anglež Moss z Vanwallom. 1 krog dirkališča v Monzi je prevozil v 1'42"7 s povprečno hitrostjo 201.557 km na uro kar je nov poluradni rekord cestnega dela dirkališča. Sledijo: Fangio (Maserati) 1'43"1, Brooks (Vanwall) 1'43"3, Behra (Maserati) 1'44"3, Evans (Vanwall) 1'44"9, Shell (Maserati) 1'45"6, Musso (Ferrari) 1'45"7, Hawthorn (Ferrari) 1'46"1, Gendebien (Ferrari) 1'49"2, Scarlatti (Maserati) 1'49"5, Piotti (Maserati) 1'52"9, Halford (Maserati) 1'53"4, Godia (Maserati) 1'55"3, Simon (Maserati) 2'6"6.

PLAVANJE

PARIZ, 6. — Na mednarodnem vojaškem prvenstvu je francosko moštvo Christophe-Hemmerlin-Bozon-Charletoux postavilo nov francoski rekord v štafeti 4x100 m mešano s časom 4'27"9. Meja, ki jo določila mednarodna plavalna zveza za svetovni rekord je 4'18".

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 7. in jutri 8. t. m. film:
„Pred nevihto“
cinemascop v barvah
Igra W. HEFLIN

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 7. t. m. ob 19.30 uri Universal barvni film:
«RDEČI SUKNJIČI»
iz Saskat Chewana
Igrajo: Alan Ladd, Shelley Winters

Študentovske športne igre v Parizu

Jugoslovanski vaterpolisti porazili brazilske in japonske

PARIZ, 6. — Današnji rezultati v okviru mednarodnih študentovskih športnih iger v Parizu:

VATERPOLO: Jugoslavija - Brazilija 14:0, Madžarska - Japonska 12:2, Jugoslavija - Japonska 12:1. **Stanje:** 1. Jugoslavija 6, 2. Madžarska 4, 3. Nemčija 0, Brazilija 0, Japonska 0.

ATLETIKA (moški): Skok v daljino: 12 atletov, ki so preskočili minimalno mejo 6,80 se je kvalificiralo za finale, ki bo v nedeljo. Italijan Colatore je bil s skokom 6,61 izločen. **400 m (polfinale):** Italijana Catola (6. v prvi skup.) in Archili (4. v drugi skup.) sta bila izločena. **100 m (polfinale):** 1. Germar (Nem.) 10"7, 2. Murchinson (ZDA) 10"8. Italijana Boccardo (11"5) in Ciardello (11"1) sta bila izločena. **Troskok (finale):** 1. Riakovsky (SZ) 16,01. **100 m (finale):** 1. Germar (Nem.) 10"5, 2. Murchison (ZDA) 10"5. **Krogla:** 1. Ovsepian (SZ) 16,57, 6. Monguzzi (It.) 15. **400 m:** 1. Patterson (V.B.) 48"4.

ATLETIKA (ženske): 100 m (finale): 1. Krepkina (SZ), 2. Popova (SZ), 3. Leone (It.) 11"9. **Višina (finale):** 1. Balas (Rom.) 1,66, 6. Masiero (It.) 1,54. **800 m (finale):** 1. Jermolajeva 2'12"3, 3. Rajkova (Jugoslavija).

200 m: Leone (It.) se je kvalificirala v finale s časom 25"1 (prva v svoji skupini), Peggion in Doro sta bili izločeni.

PLAVANJE: 100 m hrbtno - moški (finale): 1. Miersh (Nem.) 1'07"2. **400 m prosto moški (finale):** 1. Kohler (Nem.) 4'48"7; **100 m metuljček ženske (finale):** 1. Pozdnjak (SZ) 1'16"6. **100 m prosto ženske (finale):** 1. Vook (SZ) 1'06"9.

TENIS: Moške dvojice (polfinale): Drisaldi-Motta (It.) — Gulyas-Zentai (Madž.) 7:5, 9:7, 6:2; **ženske dvojice (polfinale):** Lepre-Ramorino (It.) — Kemper-Timm (Nem.) 6:1, 5:0 odstop.

SABLJANJE: Sablja posamezno: Italijan Tassinari se je kvalificiral v finalno skupino, Fabrizi in Cusmana sta bila izločena.

Poljak Gonsior je zmagal v sablji za posameznike. Tessari (It.) je bil izločen v I. finalnem turnusu po Luksemburžanu Theisenu.

KOSARKA: (polfinale): Madžarska - Kitajska 83:42 (finalista sta Madžarska in Francija). **Za 5. mesto:** Brazilija - Italija 80:69 (30:32).

—«»—

DIRKALIŠČE VIGORELLI

Rousseau pred Pesentijem in Harris pred Maspesom

MILANO, 6. — Rezultati sinočnje mednarodne kolesarske prireditve na dirkališču Vigorelli v Milanu:

Dvoboj Rousseau — Pesenti (hitrostna vožnja — diletanti): 1. vožnja: 1. Pesenti, 2. Rousseau, v 12"; 2. vožnja: 1. Rousseau, 2. Pesenti v 11"8; 3. vožnja: 1. Rousseau, 2. Pesenti v 13". 1 krog dirkališča s stoječim startom: 1. Rousseau v 28"3/5 s povprečno hitrostjo 50,018 km, 2. Pesenti v 28"4/5 (49.671 km).

Dvoboj Harris — Maspes (hitrostna vožnja — profesionalci): 1. vožnja: 1. Harris, 2. Maspes v 11"8; 2. vožnja: 1. Harris, 2. Maspes v 11"8; 1 krog dirkališča z letečim startom: 1. Harris v 23"1 (61.660 km na uro), 2. Maspes v 24" (59,605 km na uro).

Zasledovalna vožnja Gandini — Simonigh (diletanti) na 4 km: 1. Gandini v 4'53"3/5 s povprečno hitrostjo 49,030 km (nov italijanski rekord (prejšnjega je imel Messina s 4'54"2/5).

Zasledovalna vožnja Messina — Baldini (profesionalci) na 10 km: 1. Baldini s povprečno hitrostjo 48.050 km.

Omnium Coppi-Faggin in Piazza-Albani: 1. vožnja (hitrostna): 1. Albani, 2. Piazza, 3. Faggin, 4. Coppi; zadnjih 200 m v 13"4/5; 2. vožnja (individualna vožnja na točke): 1. Piazza-Albani in Coppi-Faggin z 20 točkami; 3. vožnja (zasledovalna vožnja dvojic): 1. Piazza-Albani 4 km v 4'52"2/5 s povprečno hitrostjo 49.247 km, 2. Coppi-Faggin z zaostankom 20 m.

Kino na Opčinah
predvaja danes 7. t. m. z začetkom ob 19.30 uri NA PROSTEM Titanus film:
«Heroj naših časov»

Igrajo: ALBERTO SORDI, FRANCA VALERI in GIOVANNA RALLI
Oglejte si ga, razvedrili in zabavali se boste...

LOJZ KRAIGHER

KONTROLOR ŠKROBAR

47.

Roman

Njen pogled se zamegli:

«Jaz pridem k tebi, Arnošt... Da?»

«Ti prideš, ljubica?» zavriska nehote iz mene.

«O polnoči!»

Še en poljub — brezkončen, žgoč — siloma se iztrgava drug drugemu.

«Gotovo, Arnošt!»

«Na svidenje!»

Omamljen sem divjal domov.

Vriskalo je v meni in prepevalo... O, ti sladka sreča, da si se vrnila!...

Nestrpnost me je dušila. Hodil sem po sobi, prijel za knjigo... Ne, v družbo moraš, Arnošt!

Po prstih sem šel z doma, da bi me ne čula gospodinja. Popeval sem in zbijal šale pri Seljaku. Dr. Žižek me je pogledal včasih izpod oka... Vsi so vedeli za to ljubezen; pomilovalno so se mi smehljali — ali je bilo tako zelo verjetno, da mora biti konec nesrečen? Posebno dr. Njivar bi bil rad govoril z mano. Zadnje čase sem se mu že pridno izogibal; a tudi danes sem ušel nadlogi.

Že pred polnočjo sem bil v gaju.

Najin prostorček je bil nastlan z duhtečim senom. Vse polno cvetja krog ležišča. Vrtnice in nageljni, modriž in mak in poljske rože...

Angel je bil pač že tu, da je pripravil oltar ljubezni.

A za trenutek me je stresla groznica... Ali si je res pripravila tu — žrtvenik?...

Legel sem v seno. Opojen duh cvetic in trav me je objel... Zvezde so migljale nad menoj, tam zadaj so šumele veje vagabunda...

In že je prisopihala med drevjem črna senca.

Skočil sem ji naproti in jo sprejel v naročje.

Nesem jo v svetišče... Temen plašč ji zdrkne z ramen — in bela kakor lilija stoji pred mano. Njena usta se vsesajo vame... Omamljivo mi zaveje lilijin vonj naproti — prelest deviškosti mi upijani čute...

Pripravila si je bila — žrtvenik.

«Kako diši po lilijah, moja sladka lilija!»

Njena roka seže v zatilnik in si iztrže iz las — zmečkano lilijo. Pa mi jo podrži pod nos:

«Premočen duh ima.»

«Jaz sem ga pijan, ti moja Lilika!»

«Oh, ti moj paternošt! Brzkone sem tudi jaz pijana.»

Glasno se zasmeje in me objame razigrana; jaz pa ji pokrijem usta z roko:

«O, ti neprevidnost! Streljaj za lesom so ljudje.»

«Kaj naju brigajo ljudje?» Skloni se pokonci in zažene lilijo od sebe: «To preveč diši.» Pa mi pade nazaj v naročje in zajoče sunkoma: «Kako sem srečna, ti moj dragi!»

A mene strese groza:

«Odpusti, Tilika!» Poljubujem ji solze z oči in jokam sam.

No — ona se že smeje:

«Kaj bi ti odpuščala, moj ljubček? Ti si mi prinesel srečo — in kaj me brigajo ljudje?»

«Jutri pridem k vam in stopim pred očeta. Če ne dovoli, pa mu poveva, ljubica, kajne? Potem bo moral...»

«Ne, Arnošt, nikdar! To sem si prisegla, Arnošt: — Nikdar!»

Jaz se prestrašim:

«Ali to je blaznost, Tilika! Zakaj?»

«Jaz sem srečna s tabo... Več mi ni usojeno.»

In po dolgem prigovarjanju mi izda skrivnost:

«Jaz te nisem lovila, dragi. Nočem, da bi rekli... Rajši grem na češnjo, Arnošt!»

Upal sem, da jo pregovorim. Zdelo se mi je nemogoče, da bi mogla vztrajati pri svojem sklepu; a mudilo se mi ni preveč. Razkošje te ljubezni je preseglo vse, kar sem do tedaj doživel; pričaralo mi je v življenje sen, o katerem sanja morda sleherni mož in ki je vendar le najredkejšim dodeljen.

Ljubezen ženske je daritev, nesebičnost, preprostost, idilična nedolžnost... A kje je ta ljubezen? Kje je ta resnična ženska? Kje je ideal?... V pravljicah in v sanjah mož...

In Arnošt — ti živiš to pravljico, ti živiš te sanje!

Junaštvo nesebičnosti — v Tiliki pooseljeno. Ona je edina ženska, ki te ljubi, Arnošt! Edina, ki je zmožna velike ljubezni!... Edina, ki je zmožna, pohotneža izpremeniti v jagnje — grešno dušo izpreobrniti k občudovanju in pobožnosti.

Bil sem izpreobrnjen. Nedolžnost v srcu, preprostost v življenju... Nesebično sem jo ljubil — požrtvovalno bi ji daroval življenje... Čeprav zunanja oblika najine ljubezni tega ni kazala — kaj oblika, kaj zunanjost!? Zakon je formalnost! In če je svet navezan nanjo — pa priroda ni.

Prepričan sem bil, da sem vreden Tilike; ker se mi je zdelo, da je zakopan ves prejšnji stud in da sem vstal opran iz groba. — Četudi sem še pil kot prej in plezal k točki svoje mere, mi je bilo, da mečem samo pajčolan čez svet in skrivam svojo srečo za kuliso.

Ljubezen mora priti kot nevihta! — Prišla je kot vihar, in v viharju je stopil bog na zemljo.

Zdelo se mi je, da sem zavžil boga. Svetost je bila v meni. Čist sem stal pred Tiliko... Nič zavratnosti in nič hinavstva... In kaj je treba tu formalnosti?!...

Upal sem, da pojde vse po sreči. Pripravljen sem bil na boj z očetom in nameraval sem, izdati mu razmerje s Tiliko tudi proti njeni volji. S tem orožjem sem si obetal zmago. In upal sem celo, da mi jo da za ženo, ne da bi ji kdaj očital le z besedico.

A kam bi se mudilo? Naj se dekle pomiri!

Shajala sva se opolnoči v gozdiču. Včasih nama še dež ni mogel zabraniti sestanka.

Tilika me je ljubila vdano in prisrčno. Oko ji je sijalo od sreče — in le malokdaj se je zamaknila v temo v občutju skrivne groze, ki se ji je vzdignila v globini njene verne, tradicijam vsakdanjosti vdane duše. Bila je bledejša in tišja, a poljubi so ji bili od večera do večera vse bolj vroči.

Jaz pa sem prihajal, ko da bi hodil k mašam. Potapljal sem se v čustvih sreče, izgubljal se v ekstazah...

A nenadoma so morali prenehati sestanki v gozdu.

Ječmen je bil že večinoma požet. Pokrajina je dobila nekoliko starikavo obličje. Rumeno-rjave pravokotne pege so jo kazile. Tu in tam je poležavalo seno v plasteh, pokošeno že davno, zadeženo in povaljano. Sočna zelen gozdov in polja je postala suhoparnejša. Poletje se je bližalo vrhuncu.

Večkrat sem prihajal mimo njiv, kjer so žanjice ponehavale z delom in gledale radovedno za menoj. Delavec, ki sem ga že videl pri Šalamunu, se je začudeno ozrl. Zlagal je snope v razstave in kope in nasade. Videl me je kreniti v gozdič. In čeprav sem le tako pohajal po dragi mi okolici, se hitro vrnil zopet na cesto in šetal nazaj do trga, sem se vendar zbal, da bi mogli razkriti najino skrivnost.

Sklenil sem, da se ne prikažem več za svetla v tem obližju.

A bilo je prepozno.

Ko pridem o polnoči do jase, se presenečen ustavim: seno in cvetje je pograbljano z najinega ležišča; mlado jelševje, ki nama je delalo streho, leži posekano na tleh.

Previdno skrit med drevjem čakam v dvomih, da bi prišla Tilika, in v bojazni, da me zaloti nepoklicanec... Končno se oglasijo stopinje, drobne, hitre:

«Tilika!»

Zasopljena se mi obesi v naročje:

«Veš, da sem komaj ušla? Frčal mora nekaj sumiti. Že ves večer ti stika in opreza krog hiše.»

Pa ji pokažem razdejanje žrtvenika.

«Ah!» se prestraši in posluša v les, če se ne bližajo koraki. «Gotovo pridrvi za mano. Dekla je iztaknila moj plašč, še moker od sinočnjega dežja. Brzčas sta že vse izvohala.»

V gozdu poči veja.

(Nadaljevanje sledi)